

G
MAM
BER
G

ROMAN

No

1



Dr. L. Kautzmanni
Eesti NSV Riiklik
Kunstiteaduslik
SP
9593

Kindral-major **A. Larka**.

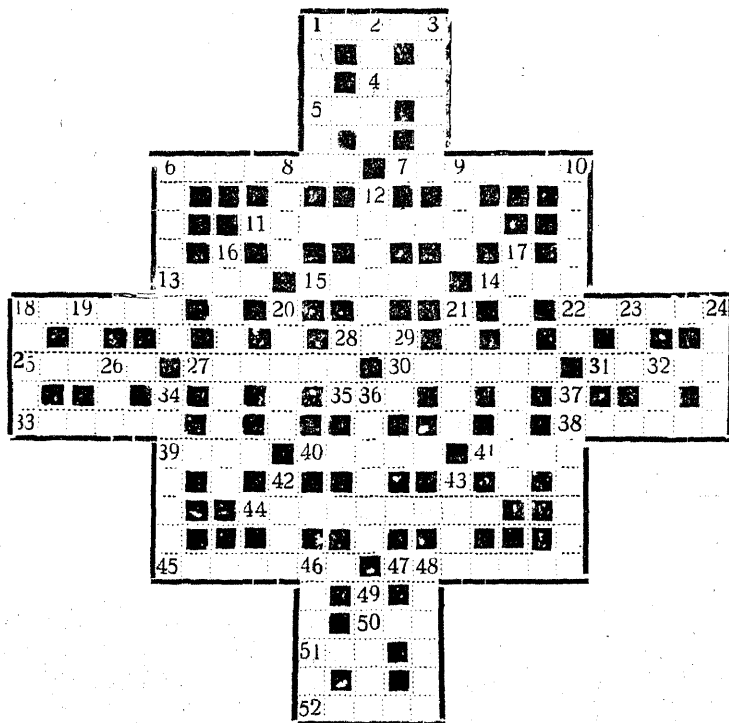
Esimene Eesti suurtükiwäe brigaadi ülem, sellel ajal
weel kindralstaabi alampolkownik.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1928. A. VII. AASTAKÄIK

Hindmõistatus

Nr. 1 (139)

Kokkuseadnud **H. Rooson.**



44. Kutsutakse kõrgemat õpeasutust.
45. Milleta läheb liha halvaks.
47. Tarvilik igale riigile.
50. Võib näha hommikuti.
51. Naise nimi.
52. Õnda nimetati ühes riigis parlamenti.

Ülevalt alla:

1. Riik Euroopas.
2. Tekib jõgede suus.
3. Leida praegu mõisate põldudel.
6. Tarvitatakse ehituste juures.
8. Rahvusvaheline läbikäimise abinõu.
9. Kirjutusabinõu.
10. Elab Sahaara kõrbes.
12. Tekib lumerikastes mägedes.
16. Mis teevad rändtähed, nende hulgas maa.
17. Täht.
18. Spordi abinõu.
19. Kirjanik.
20. Rebase omadus.
21. Muhameetlaste pühimkoht.
23. Wana pinnamõõt Prantsusmaal.
24. Linn Soomes.
26. Nimi piiblist.
28. Wald Pärnumaal.
29. Ühe riigi lühendatud nimi.
32. Kirjanik.
34. Maakera kujutus.
36. Läks ära (tegu sõna—algworm).
37. Wald Võrumaal.
42. Kuulsa leiduri üks eesnimi.
43. Osaw wibukütt.
46. Juutide püha raamat.
48. Enamasti igal suurriigil.
49. Peakate.

Sõnade tähendused:

Pahemalt paremale:

1. Salapärane maa.
4. Keha tugi.
5. Raba üksus Leedus.
6. Tarvitab enamasti iga suitsetaja.
7. Röhk.
11. Wiimane tahtmine.
13. Jlmakaar.
14. Peaksmaailmaswalitsema.
15. Tähtkuju.
18. Muhameetlaste püha raamat.

22. Sunnib meid wäime ja tonte kartma.
25. Kunstnik.
27. Muusikariist.
28. Naise nimi.
30. Jalanõu.
31. Tarwitatakse telefoniehitusel.
33. Leida soos, heinamaal.
35. Perekonna liige.
38. Käib waatamas iga Soomes reisija.
39. Wäike, kuid tige kala.
40. Jõgi Euroopas.
41. Jõgi Soomes.

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, märgusõna all, „Hindmõistatuselahendus“ kuni 15. weebruarini 1928. Lahendusi võib saata mitu ühes ümbrikus või panna „Romaani“ talituse (Müüriwahe tän. 16) sissekäigu juures asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 5. 143).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse välja:

„KAWE“ shokoladi wabriku poolt

„Romaani lugejatele uueaasta kingina antud 12 naela shokoladi:

1 wõlt: 5 nl.; 2 wõlt: 3 nl.; 3 wõlt: 2 nl.; 4 wõlt: 2 nl. shokoladi.

Loosimine on 19. weebruaril s. a. kell 2 p. l. „Romaani“ talituse ruumides.

Õiendus: Tehniliste takistuste pärast avaldatakse hinnamõistatuse nr. 21 (135) lahendus „Romaan“ nr. 2 (140). Loosimine on 4. jaanuaril s. a. kell 1/23 p. l. talituse ruumes.

„Romaani“ talitus.

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Luise Westkirch: Kui armastus räägib. — E. v. Uvis: Kolmnester: 19 ja 45. — O. O. Hubicki: Monte Carlo õnn. — W. Baltinester: 19 ja 45. — P. Grünfeldt: Mitte wäsida. — A. P. Tshehhow: Külaline. — M. J. Eisen: Pikse pilkaja. — Jean Ray: Herberti õnn. — H. Wühner: Sügawused. — T. C. Bridges: Mees Montevideost. — Tött ja nalja.

Nr. 1 (139)

Jaanuar 1928

VII aastakäik.

Kui armastus räägib.

Saksa kirjantiku Luise Westkirch'i romaan.

1

„Seitsikühe“ kohwik seisis Maria platši ääres. Tema tagakülje afnad waatafid nurgelistele õuebele, kõweratele tänavatele, wana-dufjest wiltuwajunud majadele, mille tuhvide afnarutude taga läbisegamini elasid waesus ja kuritegu, patt ja woorus, kibedusega täidetud eraknimmesed ja elunäljased nautijad — üks neist haudumispennardest, kus idanewad alles sündimata jõud, patt ja suurus saladuslikus pillafes ning kaswawad, kuni nad, afki walguse kätte jõudes, maailma panewad kohkuma wõi inestama.

Kuna „Seitsikühe“ tagakülge niiviisi elu pimedusse waatas, waatas tema esikülge aina iludusse ja hiilguusse. Tema peegelakende ja tema tiibuste ilufate korwtoolide ees laiutas end lai, üllas plats, millest üle wurasid trammid, autod, uhked tõllad rõõmsas segus ja mille keskil ilus kaew, ehitud kõikfugu kaunite kujudega, oma wee hõbekiiri päikesepaiste käes lastis kiirgada.

Uhel pool platši seisid Maria kirik, stiilikas ehitus, oma esikülje kuldpõhjal mosaiikis jumalama kuu kandes. Wastikülje oli keegi kujutusrikas ehitusmeister teinud hiiglapoolringiks etteulatama sammastkäiguga. Kiriastmed wiisid üles jaali, mis oli ühest otjast teiseni ilufaks jaluuskäiguks jalakäijatele. Selle käigu paremal nurgal seisid kohwik „Seitsiküht“, oma laude ja toole paigutatades kuni sammastkäigu keskpaigani. Paremal küljel seisid kohwik „Moorlane,”

ja mõlema kohwikuomaniku wahel walitjes kibe wiisikus; ei leidnud midagi ilustust, mis üks neist tegi, mida teine weel paremini ei korraldanud. Rahe kohwiku wahel awaruses seisid kats kauplust, kino ja kunstitööde näitus, aga poolring lubas kohwikuomanikkudele ükssteije aken-desse näha ja wastase kullaliski wälislaudade juures lugeda.

Oli selge hilisluwe õhtupoolik. Kohwikuteesine plats oli alles tühi. Laifalt seisid kellnerid oma puhataksarjatud muistades frakkides ja lumivalgetes triikfärdides, mängisid käewarrel rippuwate salwratikutege ja silmitsefid igawust tundes platstil liikuwat elu ning askeldamist.

Wana Peeter Knoll, kes juba „Seitsikühe“ peremehe isa juures teeninud, silitas käega üle oma palja pealae, mis ta juuste kitsa hõbepärja keskil üles tõusis kui järawakspoleeritud biljardikuu, ning pilgutas filmi ühele nooremale ametmemale, kes laitarimaliselt ja punapõsijelt nõjatas wäikese estraadi kõrwal, millel, hoolikalt kaetuna, klaver ja kats wiulit ootasid kunstnikku, kes pidid aratama iluhelid, mis mänguriistade keeltes praegu uinusid.

„Kas märkad midagi, Franz? Peremees haudub jälle mingifugust üllatust.“

„Millist üllatust?“ küsis Franz Pfeifer, kuna ta rahutud filmad mõne sekundi peatusid wanamehe näol, suured finifilmad, mis jära-

wana ja wälkuwana alati näisid pidawad jahti millegi nägematu peale.

„Noh,“ wastas Peeter naeratades, „kas ei uputanud meie naaber, „Moorlase“ peremees, pühapäewa õhtul poolt sammaskäiku punasesse walgusse? Siis ei wõi „Seitsiküht“ ju maha jääda. Papa Sachinger ei istu jumala muidu juba tumb aega elektrifiteedi-Fritzjuga toas.“

Franz Pfeifer lehitas õlgu.

„Lollus, selline mõistlus!“

„Ei, ei,“ waidles Peeter tõsiselt. „Peremehel on tuline õigus. Mäti esimene olla omal alal, mitte kedagi ette lasta! Nii jõuab maailm edasi ja ühik inimene ka. Nälgima peab ta, pois, nälgima mõne toidu järele. Nüüld nälg paneb suure ilmamašina käima, nälg ja armastus.“

„Oled sa nii nälgane olnud, Peeter?“ küsis Franz pilgates.

Wanamees raputas pead.

„Mitte küllalt, Franz, kaugeltki veel mitte küllalt. Õigemini mitte õige toidu järele. Sina jõuad kord kaugemale, Franz, palju kaugemale. Sina oled mitte nälgas, sa otse himustad süüa!“

„Muidugi,“ wastas Franz, „wana Sachingeri kellnerina ei taha ma küll surra.“

„Õige pahem see veel ei ole,“ ütles Peeter pehmesti. „Mitte kõik inimesed ei saa lamal kaasa mängida, pealmaatajaid peab ka olema. Sealt tuleb parajasti üks niisugune pealtwaataja — paraku, paraku! temast on kahju. Seft taft jaoks lamal kena kuu!“

Tiibustest, mis kohwikusse wiis, astus wälja keegi noor mees, riietuselt kellner, aga must frakk ja walge triisjark andsid ta saledale, imeühklasele kehale ülla wälimuse, nii et teda wõidi mõneks warjunime all reisimaks müstiks arvata. Sama suursugufus peitus ta kofkuhoidlikkudes liigutustes ja ta klassiliselt ilusail wäheliikwail näojoontel. Nagu kollakast marxmorist raiutuna waatas ta nagu metalliselt läikivate juuste alt. Ta filmade wärw siras roheline ja halli wahel. Rütid wähe leidus neid, kes wõisid tüdelda, et nad ta filmi näinud, sest peaaegu alati seisid pikkade mustade lau-karwadega palistatud laud nendel, just nagu oleks see noormees rännanud pooluses, wäsimult, mis talle raskust tegi oma ümbrust wadeldada. Ometi ei osanud ükski ta ametwend temale liikatud* jootrahafid kiiremini hinnata kui Emil Jeller, wähem neid nii suursuguselt tasku pista, just kui oleks tema see, kes küllalist selle wastuwõtmisega austas. Ta armutas ka terawasti ja oskas parajal juhusel arwega ifegi omakasutuks efsida, aga ifta samasuguse laisa suursugususega, mis teda „Seitsikühtes“ külgetõmbamaks jõuts tegi.

Pikkamisi astus ta teiste juure, waatas nagu needti tegemusetult elustatud platfile, seis-tes sammaskäigu kõrgemal kohal, ilma et oleks tarwitfenud filmalagusid tõsta.

Sammaskäiguteed mööda lähenes nüüd keegi filmapaistem naine, kel wanaaegsed kirjud riided seljas. Omal ajal wõisid need riided kallid olla, nüüd aga olid nad pleekinud, karmendawad ja plekised. Wäike kübar safitud jaanalinnusulega heljus seal ühes punase roofiga punakal parikal, mis kõrwetatud lainetuses tema otse-efise kortsusid warjas. Lugematuteft kortsudeft läbisatud näonahk oli punaks ja walgeks maalitud ja kirjipunasteks wärmitud huulte wahelt sirafid walged hambad. Must filmapaar põles kahelpool kongus nina — filmapaar, mille säraw ilu kord wististi südameid fütitas ja milles veel praegugi noorustule jäänuks helkis.

„Waleska Orloff tuleb!“ pomises Franz Pfeifer.

„Täpselt kui kell,“ kinnitas Peeter.

Waleska Orloff tüüris wana tuttawa kind-lusega ühel samba kõrwal seiswa nurgalaua juure, istus sinna ja tõstis wiipawalt oma käe, mida mitte täiesti enam walge glacekinnas kattis.

„Härra oober — härra Emil! — Oh palun — palun wäga —“

Peeter naeratas, Franz Pfeifer naeris, ifegi wäike pikolo muigas.

„Ght kärbselöts, see Emil,“ pomises Peeter, „Kõik naised liinuwad temasse, noored — ja wanad ka.“

Emil jäi tõsiseks. Mõõdetul sammul astus ta daami laua juure.

„Armuline käsiwad?“

„Tas kohwi, härra Emil, musta, — üsna nuusta, — mõistate? Ei suhkrut, ei piima. Kooki? — oh ei, kooki mitte. Ma ei wõi kohe peale lõunapöökki kooki süüa. — Tähenad, — jah, tooge mulle ka tilgale piima, aimilt tilgake! — minu Zephiri, mu kasji jaoks. Siin on pudel. Täitke see täis — eks? Zephir on minu wäike sõber. Teisi mul enam ei ole. Kui inime- nene wanaks saab, eks? Erne, kui inimesed veel kasja peale tormi jorksid, kui mina esine- fin, jah, siis oli mul veel palju sõpru. Seda wõite uskuda.“

„Wäga hea,“ wastas Emil ta kõnele. Ja ta tõi tõsijelt kui surmumatja ja awaklikult kui rüütel wanale näitejannale tasji kohwi, — musta, sest et see kõige odawam oli, — ja pu- delikese täie piima kasji jaoks. Ja tema nagu ei muutunud ja ta wiisatus ei wähenenud, kui Waleska piia otsimise järele oma kätitaskust tellitud asjade eest raha täpselt lauale pani, mitte pennigi enam.

Orloff nõjatus mugavalt toolile, wõttis wioleti sammetmantli taskust pleekinud wihu ja süwenes kohwi juures ühesse oma wanasse osasse. Warsti hakkasid ta huuled liikuma ja filmad wälkuma. Müüd tõstis ta ühe käe, siis teise. Ta hakkas pomisema, waljusti ja walju-mini; wiimaks kargas ta toolilt jalule ja k-sendas metsiku paatusega tühjusse:

„Samais! — Na! — Samais!“

„Sis näis talle kõik jälle meelde tulewat, Ta äigas käega üle otjaesise ja wajus toolile ta-gasi.“

Möödujad filmitsefid daami imestades; kellnerid, kes seda iga päew nägid, naerdes. Mi-nimult Emil seisus raudsena ja liigutamata.

Peeter tippis talle õlale.

„Naera ometi kord ka, pois. Kes kunagi ei naera, pole terve.“

„Miks,“ wastas Emil pikkamisi ja tasakesi, „peaksin ma nurjaläinud elu üle naerma?“

„Nurjaläinud? — Ohoo! — Orloff on oma elu tublisti maitsumud. Ta on weel praegu oma mälestustes õnnelik.“

„Dnn temale, et tal on mälestusi,“ wastas Emil, ilma et filmi oleks tõstnud.

Peeter raputas pead.

„Temal on mälestusi, jah — minewik. Sinu ees aga, pois, seisab tulewik, pikk, ilus tule-wik!“

Müüd liigutas Emil pisut pahemat kätt, nõnda nagu oleks ta kõrbeft peletanud. Ta ei ütelnud neid sõnu, ainult ta liigutus ütles kir-jeldamata põlgusega:

„M i n u tulewik!“

Majast, mille alumisel korral „Seitsiküht“ asus, tuli müüd kõrgete kandadega kingil üks noor daam, lainelised blond-juuksed katmata nagu mood nõudis, briljantidest wälkum ripats peene kuldketi otjas rippus tal sügawasti pal-jal pekisel kaelal. Tal olid ilusad jünifilmad ja noorusprisked põsed, kuhu iga naeratus ilusad augukesed kaemas, ja ta naeratas tihti, sest need augukesed sobisid talle. Rahkesti teretas ta kell-nereid, ja kutsus siis Emili oma juure.

„Ah, härra Feller, palun filmapilguks; olen nii hädas. Teie peate mulle nõu andma. Nelja nädala pärast on papal jünnipäew. Teil on palju maitset, sellepärast —“

Ta sumbutas hääle.

Emil oli sõnakuselikult tema juure astu-nud. Sofistades rääkis neiu temaga. Neiu ilu-sad filmad waatasid kord õrnalt, kord kelmitalt tema poole üles. Nad pidid kõrgete waatama, sest ta ulatas Emilile waewalt õlani. Ja ifka jälle mängisid augukesed ta põskedel.

Emili ametnennad filmitsefid neid põnewalt.

„Üks nagu kõik!“ konstateeris Peeter.

Peifer aga wihastas.

„Nagu kepp seisab see narr, waewalt liigu-tab huuli. On see kellegi wiis peremehe tütre wastu?! — Mina peaksin tema asemel olema!“

„Seidatsid kuldakalakesele õnge,“ kinnitas Peeter naerdes. „Jah, mu pois, seda ma usun. Rahju ainult, et kala sinult õnge ei wõta!“

„Mis need naised selle igawa mehikese juu-rest ometi leiawad?“ wihastas Peifer. „Ta räägib ju waewalt mõne sõna.“

„See'p see on,“ seletas wanamees filosoofilikult. „Kuna ta midagi ei ütle, wõiwad nad enesetele kõige ilusamat kujutella.“

Franz kehitas põlastades õlgu ja waatas taha kohwiku klaasutse poole, kust Lachinger elektrotehniku seltsis wälja astus. Wõõras jät-tis filmanähtawalt rahulolles jumalaga ja pe-remees astus kellnerite juurde.

Ta oli sama tüse kui ta tütar ja tal oli ümmargune, punetaw nägu, kust wälja paistis kawalus, elurõõm ja headus. Müüd otse säras ta rõõmsas iseteadwuses.

„Mu härrad, kuulge uudist, mis teidki peab rõõmustama. Ebinger seal teisel pool, see na-dikaal, on oma lokaali walgusega nii üle wa-lanud, et meie „Seitsiküht“ selle kõrwal hall kui Tuhka-Triinu wälja nägi. Aga meie ei lase endid warju suruda. Ei, Lachinger mitte! — Kui see nadikaal oma ühtlase punase walgusega inimeste filmi pimestab, — „Seitsiküht“ särab siis kõigis wikerkaari wärwides. Rääkisin asja tehnikuga kõikkülgselt läbi. Sissepead on üsna lihtne, ütles ta, ja meil on küllalt woolu. Sga wiie minuti järele mahelduwad wärwid ja lõpuks särawad nad kõik ühel ajal. Asti saab imetao-line, imetaoline! — küll näete, härrad, pool linna jookseb kokku sellest löbu tundma. Ja „Moorlase“ peremees, see kadekops, wihastab enesele weel sapi weresse!“

Kellnerid soowisid peremehele õnne, ainult Emili nägu ei muutunud; ta ei liigutanud ka huuli. Erna Lachinger aga kiljatas õnnelikult!

„Papa, selle peale peaksin ja patendi wõtma!“

„Jumala eest, tüdruk, seda maksaks järele mõelda. „Siis ei saaks seal see moorlane seda mulle järele teha. Oled wäike kawalpea!“

„Sinu tütar, papa.“

Lokaal hakkas pikkamisi täituma, klaasutse ees ja taga. Kellnerid said tööd. Emili hüüti stia ja sunna, ifka teda. Ja kummaline oli, iial ei paisunud tal olewat kiire, ifka jäi ta käit möödetuks; nagu kwiikuju kuulas ta külaliste soowe. Sellegipärast ei jäänud ta teenimise ki-rufes üheftki ametwennast maha, ja mõistmises iga külalise erilist maitset tabada, löi ta nad kõik üle.

Woodsiumile astusid müüd klaverimängija,

näljase näoga mees, kel sõrmed olid, mis wae- wata künneft klahwist üle ulatasid, ja wiulimängija, kelle närwiline nägu peaaegu ära ka- bus pikkade mustade juuste alla, mis tal üle filmade ja kõrwade langefid, ja üks wiulimän- gijanna tედretähelise näoga, kelle pead tulipu- nased juuksed katfid. Tal oli seljas roheline sammetkleit, mis kaela ja käewarred paljaks jät- tis, ja kuna ta oma poognat kolopooniumiga määras, wiulit häälede seades, filmitfes ta oma mereroheliste filmadega koosolijaid. Paar se- kundit wiibis ta pilk Emilil, ilma et noormees filmi oleks tõstnud, et siis tehtud inuuga wi- bida ühel noorel ohwitseril, kes lähema samba taga wäikese laua ääres kohwi jõi.

Kuna muusikud rõõmsat marsši mängima hakkasid, lähenes sanmaskäigu alt wali jelt- kond, eesotsas keegi tüse, umbes wiiekümneaas- tane mees, kel rahamehe wali, teraw nägu. Tema kõrwal sammus ta täielik wastand, pikk, kuiwetu, puhkats aetud lõuga ja kitsa põstha- bemega, hoolikalt üle palja pealae soetud juuk- setutiga ja põlglikult ettetõmmatud suunurka- dega, kogu inimene tardunud ise oma täielikkuse teadwuses ja oma kaasainimeste jõleduste ning ekfimisiste laitmisefes.

Nende kannul tulid üks wana ja üks noor daam. Noore kõrwal sammus iseteadlikult keegi noor mees, pangahärra poeg Siegfried Mieske, täpelt samasuguse wälimusega, kui see wõis ta isal olla kolmfümmeend aastat tagasi.

Ja Mieske laskis tähtsal näol kats lauda kofku nihutada ja tellis õlut ja konjakit walju häälega ja nende inimeste härrastooniga, kes harjunud on oma westitaskus peituwate raha- dega terwet karja waeleid inimesi jooksuma pa- nema.

Kuna teised, mürtfudes toole lüfates, istet wõtsid, jäi arwendunif Freimann seisma, oma pika kehaga tagapool seiswatele inimestele wäl- jawaadet wabale platsile kinni pannes, ja las- kis oma pilgud otsides üle laudade lehvida.

„Ta on siin, Kornelia,“ seletas ta wiimaks istudes. „On nii, kuidas ma ootasin; see noor inimene on siin tõesti teenimas. Hm.“

Kornelia, arwata nelikümmeend aastat wana, wärwitu ja arg nagu nahkhiir, waatas mure- likult abikaasjale.

„Ara emnast ärrita, Theobald!“

„Sa ei tarmitse teda ju waadata, isa,“ ra- hustas isa Mieske. „Mis mind ei rõõmusta, seda ma ei näe. Jutt otsas.“

„Aga ma t a h a n teda näha,“ waidles ar- wendunif. „Mül on koguni heameel teda näha, kofjutawana näitena, hm, kuidas kõlblije normi wastu ekfimine emnast kätte maksab teise ja kol- manda põlweni. See on nüüd karjeer, mis teeb

jelle mehe poeg, kes oli juba saamas postidi- rektoriks, ektjellentsiks! Hähä! — Kellner koh- wifus!“

Terawasti waatas ta Emilile.

„Härra oober! — Härra oober! — Teie seal! Hei! — Jah, Teid hüüan ma. Palun, tulge kind ometi siia!“

Pikkamisi kuulis Emil sõna. Arwendunifku nähes oli ta kahwatu nagu weel enam kahwa- tanud, ja ta oli selle lauaft kaugele läinud. Frei- manni hüüde peale tuli ta aga sõnakullelikult ja seifis kangelst, mahalööbub filmil.

„Härrad käsiwad?“

„Dooge, hm, minu tütrele klaas piima, oo- ber! — Jah, Frmingard, mina soowin seda. Piim on noorele neiuile hea. Soowastawate jookide tarwitamine näitab nii oma häwitawat mõju — hm —, et mina oma perekonna lii- getelt täielikst karstufst nõuan. — Kornelia, kas ei soowi ka sina klaasi piima?“

„Kui arwad, Theobald.“

„Nii siis k a t s klaasi. Ja minule pudel felterssi.“

„Wäga hea.“

„Näib olewat tufases tufus, see ilus Emil,“ pomises isa Mieske.

Frmingard tõstis filmad nüüd isale.

„Jaa, on see —?“

„Jah, mu laps, see on selle mehe poeg, kes, ma tohin küll ütelda, patufes kõrkufes siim isast üle waatas, uskudes, et ta leidlikkus te- male koha muretseb maa kõrgemate hulgas, nagu see lihtfale, õiglasjale minutaolifese ametnikule wõimatu on — hm — ja kes siis üsna alatu wargufe tagajärjel oma uhke elufäigu wanglas lõpetas. Hähä.“

Ta oli waljusti rääkinud. Emil, kes piima ja felterssi tõi, pidi wiimaseid sõnu olema kuul- nud. Randelaud wäriwes ta käes ja hetkeks tõs- tis ta oma filmalagud. Aga tema pilk, mis ar- wendunifku otsis, jäi tütrele peatuma. Ja see tütar oligi waatamisewäärt: inimesefes saanud noorus, elurõõm, elunälj näis ta olewat, nii farnabuseta isale ja emale nagu roosifõis oma offafese tüwale.

Kats sekundit waatasid nooremehe filmad neiu tumepruunidesse, igatsjewatesse filmadesse, mis kütkestawast päewitanud näost temale põõr- bud, siis lõi ta oma filmad jälle maha ja põõ- ras automaatse kangufega teiste wõõraste poole.

Aga äkki käis ta salelast kehast tufatus läbi. Ta astus paar furet sammui, nii ruttu, nagu seda tema juures harwa nähti. Kohwifku ufsele oli ilmunud üks mees, kes kandis lohakat kuube ja kel olid joodiku londis paleh ja ujuwad filmad. Ta kandis käes ajalehti ja hüüdis pä- riühääl:

„Berliner Tageblatt! Frankfurter Zeitung! Münchener Neueste Nachrichten!“

Emil kahmas ta käewarrest kiini; tasakesi, ruttu rääkis ta temaga.

„Mine, mine, isa! — Kui tihti olen ma sulle ütelnud, et sa siia ei tohi tulla, sel ajal. Mine ära! Mine ruttu!“

„Aga, Emilikene, nüüd on ju parim aeg. Pean lehti müüma, näed!“

Ja uuesti hüüdis ta: „Berliner Tageblatt! Frankfurter Zeitung — —“

„Wai! Ma palun sind, mine ära, mine!“

Selle juures katjus ta rauka sanmaskäigu trepist alla nihutada. Kuid oli juba hilja. Freimanni kangelenägewad filmad olid ta juba leidnud ja ära tunnud. Muusikast üle karjus ta teraw hää:

„Teie seal! Ajalehemüüja! Hei! — Tulge ometi siia! Siia! — On Teil Kreuzzeitung?“

„Kreuzzeitung? Ja muidugi!“

Emilist mööda läks mees laudade wahelt läbi ja ei tunnud kutsujat waremini ära, kui ta ju tema ees seisis. Siis muutus ta kahwatu nägu äkki wioletiks ja käsi, mis tahtis Kreuzzeitungi teiste wahelt wälja tõmmata, wärises nagu külmatõwes.

Arwenõunik filmitses teda pilufilmil, nagu tunneks ta tema alles nüüd ära.

„Mis see nüüd küll on? — Kas ei ole Te — —? Ei, ma ei ekfi. Teie olete Anton Feller. Hm. Olete kõwasti muutunud, jah. On ka palju aega, mil Teid wiimati nägin. Hm. Müüte nüüd ajalehti? No jah, ausat teenistust on wähe.“

Ta otsis pikkamisi oma rahakotist kümnepennilist.

Teise ujuw pilk oli temasse kindunud, ta filmad näisid äkki wälku lööwat.

„Ses suhtes olen Teie arwanisega päri, härra arwenõunik Freimann. Teie teate küll kõige paremini, et inimene võib weel häbiwäärsemat toimetada — —“

„— Andke ajaleht siia,“ katkestas Freimann ta jutu ja lükkas talle kümne penni ette. Aga see ei wõtnud raha.

„Teile ma lehti ei müü. Mis minu käes on olnud, ei pea Teie käed määrima.“

Ta komberdas läbi sanmaskäigu trepist alla.

„Häbematu,“ wihastas Freimann. „Hm. Wanglas ei õpi inimesed wistiski mitte paremini kultuuri. Pealegi tahan ma selle põhjangerud isikule näidata, mis tähendab auksaid inimesi awalikult haawata. Jah, seda ma teen.“

„Ära ärrita emast,“ palus proua Kornelia. „Sa olid kord selle inimese sõber, eks?“ küsis Mieske õlleklaasi tühjendades.

„Sõna sõprus on meie wahekorra nimetamiseks küll liig hea, armas sugulane. Olime

üksisele lähenumud, kuidas ühewanused inimesed seda ikka teewad. Tema oli postialal tugew ja suurstas, et teeb kõrgema karjööri jaoks ekfami, ja mängis alati suursugust, mis mulle wastik — wiimaks lõi ta kasja üle. Paha lugu, hm. — — Ja nüüd sõbandab see mehike weel —!“

„Palun, ära ärrita emast, Theobald,“ kordas proua ja walas ta klaasi jeltersjiti täis.

„Sul on õigus. Ei maksa. — Hm. — Pealegi olla“ see põhjalainud mees joodikuks saanud.

„Nii,“ ütles Mieske, „sa kuuled temast siis ikka weel seda ja teist.“

„Juhuslikult, üsna juhuslikult, armas Mieske. Ära Jumala pärast arwa, et tema järele kuulan. Kõige parema meelega unustaksin ta täielikult. Hm. See ei ole minu elus rõõmustaw mälestus, et selle narakaga kord olen läbi käinud. — — Kornelia, Sa istud parajasti nurgas, kus ta poeg seisis. Waata ometi järele, kas su kuldur weel alles on. Kuritegelised kombat pärandatakse harilikult edasi.“

Proua waatas wõõ wahela.

„On alles, armas Theobald. Ära emast ärrita!“

Wanade jutu ajal westlesid noored tasakesi üksiselega. Aga kuna noore Mieske pilgud õnnelikult oma täditütre ilusal näol wiibisid, laskis Jrmingard oma filmad nagu liblikad ühe laua juurest teise lennata.

„Kui ilus sinu isalt, et ta minu isa siia jõndis kaasa tuua,“ kiitis neuu rõõmsasti.

„Meeldib sulle siin, Jrmi?“

„Suurepärast, tõesti suurepärast, Siegfried. Olen Teile nii tänulik. Plus muusika, rõõmsad inimesed, kirju elu, walt lõbu — tore on see! — Mis näen ja kuulen ma siis meie korteris kitsas Westitanawas? — Pühi tolm ja talita kogu päew! Mitte turulegi ei tohi ma minna. Seda toimetab ema. Ohtul igaw käsitöö. Waewalt jaan raamatu kätte, ja siis ka waid niisuguse, mida isa on lubanud.“

„Aga Teil on ometi tihti külalisi?“

„Kes meid külastab? Jsa saab oma sõpradega ohtuti wäljas kofku. Ja emale külalised ei meeldi. Tema käib waid heategewates seltides.“

„Kas sul siis sõbrannasid ei ole?“

„Wanemad ei näe seda heameelega. Arwawad, ma wõiksid nendelt midagi paha õppida. Ja noortel neidudel on meil igaw. Tuliid kord — ja ei tial enam. Nüüd ei tee ma enam katsetti.“

„Sa waene laps!“

„Eks ole? — Olen ka nii rõõmus, et omu Mieske meie linna elama asus. Teda wõtab isa kuulda — kui ta üldse kedagi kuulda wõtab.“

Seda näed sellest, et täna siin wiibime. Muidu ei tule isa meiega ial wälja."

"Sini isal näiwad alles wäga wanad waated olewat. Mis?"

"Olen teda tihti ütlenud kuulnud, et Brantfusse kaswatuswiis ainus õige olla. Noor neiu ei tohtiwat elust ja ilmast midagi teada. Walge lehena pidawat ta wanematemajast minema abikaasa kätte wahela. Minult abielulised naised tohtiwat minna pidudele, teatrisse, tantfule, ja sel määral, kuidas see tema mehe meelest õige olla. — Armas taewas, kui ma müüd aga ei abiellu?"

"See wõib ju oleneda maid sinust."

Siegfriedi silmad loitsid neid sönu üteldes.

"Ah," ohkas Jrmi, "mind ei saa ju ükski mees näha, rääkimisest ei ole juttugi."

"Mina tohin seda, Jrmi."

"Jah. See on ka ilus."

Kuid kuna ta seda kinnitas, lehwisid ta pilgud Siegfriedi näost mööda kühale teisele filmapaarile, mis üle kolme laua kirgliku imestusega tema silmi otisid — suured, hallid silmad, mille hele wärw ja eluwõimas ilme weetlewas wastolus seisis pigimustade juustega nende kohal ja pikkade mustade ripsmekarwadega, mis neid palistafid. See filmapaar kuulus üksikule noorele ohwitserile samba kõrwal, kuhu rohelist sammetsleiti kandwa wiulimängijanna pilgud ikka jälle tagasi pöördusid. Hall kuub istus nagu kaswanult tema salebal kujul, tema liigutused tuletasid oma pehnuisega ja kaudusega meelde mängiwat kassi. Üsna tasakesi löid ta pahema käe salebad sõrmed takti nuusikute mängu juurde, kuna ta parem käsi pikantisi klaasist jääkohwi wöttis, ja ta silmad palusid, rääkisid, töötasid.

Seda tumma filmademängu nähes tõusis weri nii palawasti Jrmingardi põskedesse, nagu oleks ta isa käsul antud piima ajemel joonud tanget weini. Ja tõesti joobumusets sai temale see wõõras, täitsa uus elamus, et ta meeste südames suutis äratada imestust. Tema kõrwal istuw sugulane, kes oma isa seltsis alles kahe nädala eest siia elama asunud, sosistas temale, mis armas oli kuulda, palju armsam kui isa wali tarkus ja ema koduküpsetatud manitsused. Ja weel palju helgemaid ja armsamaid asju ütlesid temale wõõra mehe õrnad, hallid silmad. Neiu, kellega wanemad kui halli koiga ümber käisid, sai imestades aru, et ta oli kirew liblikas, ja nagu liblikas päitese käes, nii suples ta müüd õndsalt waewalt puhkenud armastusleekide kiirte käes, mis ta ümber mänglesid.

Diig wara sundis isa neid koju minema. See oli juba tema wiis, mõtles neiu kibedasti, et igafuguse lõbu lühendas ja kõik wastikuse

elus laiaks litsus, kuni selle hallus kõik rõõmutunde lammatas. Tusafelt, wiiritades tõusis ta teistega.

Samal hetkel tõusis ka ohwitser, ja laudade wahel kitsas ruumis oskas ta nii tegutseda, et tema ja neiu üksteist tungis riimasid. Teda nii äkki rind rinna wastu oma ees näha, tegi Jrmingardi sedawõrd kohmetuks, et ta käitasku sõrmede wahelt maha libises. Ja weel enne kui noor Mieske jõudis maha kummardada, oli ohwitser ta üles wõtnud ja ulatas selle neiuile sügawa kummardufegg.

"Armuline lubamad."

"Ma — — ma tänan Teid wäga, härra leitnant — —"

"Bon Gronau. Lubage härrased, et end tutustustan."

"Freimann; arwenõunit Freimann," wastas Theobald lühidalt ja wormilikult. "Tänan Teid oma tütre nimel. Jumalaga."

Ja tusafelt tõmbas ta tütre kande kofkulöowalt ohwitserilt mööda.

"Dieta häbematus," pomises Siegfried.

"Jgatahes täitsa üleliigne," kinnitas Freimann.

Ja: "Ara enmast ärrita, Theobald," palus ta proua. "Müüd jõuame ju warsti koju."

Nad ei olnud aga weel "Seitsüktähe" wiimase laua juurde jõudnud, kui kellner Emil neile järele ruttas.

"Armuline preili on oma rahatasku maha unustanud."

Ohmatades jäi Jrmingard seisma. Oli ta siis tõesti nii unustaja olnud? Rogu ta kitsas kurraha peitus kotis. Ja ta pidi isale aru andma iga penni üle. Kui müüd mõni mark puudus? — Kes koti tõi, oli warga poeg. — Ruttu awas ta koti ja luges rahad üle!

Emil marmornäole tõusis kahwatu puna.

"On ju raha weel alles?" küsis Freimann kuimalt. "Balun, waata järele."

"Jah, isa. Ei puudu midagi." Ta pööras Emili poole. "Dobake ometi! Mina — ma tahaksin Teid tänada — —" Ta otis kotist wiekümpennise. Küll isa pahandas. Aga ta ei wõinud teistki. "Siin — wõtte. Sest et Te mu tasku tagasi töite —"

Emil seisis kui kwiifuju. Minult pisut kergitas ta laugusid. Tema filmade pilk tabas Jrmit, ja wärises temast läbi. Kas ei olnud see — ja muidugi, see oli wiha, mis talle sealt wastu kiirgas. Kas oli sel inimesel siis õigus teda wihata."

"— Aga siis wõtte ometi — —"

Sõnalausumata pööras Emil temale selja ja raha jäi neiu sõrmede wahela. Ja enne kui ta oma üllatuselt toibus, seisis Emil juba jälle

ühe laua juures ja arvestas liikumatul näol ühe laudkonna joogiarmet.

„Miks see mees raha ei võta?“ küsis neiu jahmatades. „Kas ma teda haavašin?“

„Taga targemaks,“ lohutas Siegfried naerdes. „Seda inimesteliki ei saa keegi haavata.“

Neiu sammus tema kõrval edasi. Aga imeks, tal oli, nagu oleks tema rõõmsastihekkiva ilma peale äkki hall linik langenud. Natukesel aja pärast ütles ta tasa:

„Uusun, ma ei oleks pidanud raha üle lugema, Siegfried, mis sina arvad?“

See kehtitas õlgu.

„Noh, Fremi, selle järele, mis su isa selle poisi sugulusest rääkinud, peab ta seda enesele lastma meeldida.“

Rontsert oli otsas, muusikud panid oma pillid kofku, laudad hakkasid tühjenema. Noor ohwitsjer oli Freimanni salgale tähelepanemata järele tulnud, ilma et oleks tagasi waadatud punase peaga wiulimängijamale. Pikkamisi tuli see poodiumilt alla. Tema mererohelised filmad otksid Emili. See seisis kellnerite grupis, kes temaga elawalt weskisid ja teda nagu rahustada katsusid. Tema ise ei ütelnud midagi. Tema kollakas nägu näis olemat kiwine, kiwine kui kogu inimene. Minult ta pahema käe wäike sõrm tegi temale omase, waewalt märkatava tõrjeliigutuse.

Wiulimängijanna ootas hetket, mil ta üksi jäi:

„Emil —“

„Mis on, Hanna.“

„Mägin jeda ka. Minu kohalt ülewalt on kaugele näha. Ara ole kurb, Emil. Neg teeb kõik filedaks. Ja kes oma nina kõige püstimalt kannawad, peawad sellega kord kõige sügawamalt wirtsjas jégama. Tema filmad on selle järele. Walge kleidisabaga see juba ilmast läbi ei lähe.“

„Ah,“ wastas Emil, „see on üks kõik. Kõik on üks ta kõik.“

„Nii ei tohi sa rääkida,“ laitis Hanna. „Kui see wana wõikus, see Freimann, ja tema pesakond sulle kihwtised on — sul on ka sõpru, otsekoheleid, sooje, kes sind austawad ja armastawad ja kes teawad, kes ja mis sa oled. — Kuule, Emil, ära hapenda oma meelt täna õhtul oma wana juures. Tule tunnikeseks minu juurde, wõid mu mängu kuulata. Mägin su tuju minema. Kas jah?“

Emil raputas pead.

„Si taba?“

„Ma ei taba sinu ja su sõbra Gronau wahel pahandust tekitada.“

„Emil —“ Neiu kahmas ta käest kinni ja ta rohelistel filmad waatasid talle leekiwalt otsa.

„Emil — kui sa tahaksid —! Mis on Gronau mulle?“ — Olen waene, üksik tüdruk — neil on raske ilmast läbi pugeda. — Aga kui sina tahaksid, Emil, kui sa mind pisutki wõiksid armastada — ma — ma laeksin tal joosta, sel omal parunil —“

„Mitte minupärast, Hanna! Jumala eest mitte minupärast!“

Hanna punastas.

„— Ah nii. Sa põlgad mind, sest et ma wälja ei jassa kannatada päew otsa tööd tehes ja ennast õhtul mu wooruses soojendada — sest et minagi tahan oja saada rõõmuft ja õnnest — sellepärast —“

Jälle tegi Emili wäike sõrm tõrjeliigutuse.

„Põlgan? — Ei, Hanna, ei, tõesti mitte. Kuid wõiksin mina kedagi inimest põlata? — Minult —: kerjustel pole midagi anda.“

„Oh, sa oled rikas!“ Ta kummardas just Emili juurde, tasakesi ja ruttu sojistas ta: „Ja oleksid sa waene — sinule wõiksin ma ustaw olla ka waesuses. Sest ma armastan sind, Emil, kui väga! Sinu heats wõiksin ma töötada, sinuga puuduft tunda, nalgida. Ma wõiksin —“

„Waene laps!“

„— Teist wastust sul mulle ei ole?!“

Emil wõttis ta käe. Üsna pehmesti kolas ta hääle.

„— Mis pean ma wastama! Ma ei wõi armastada, Hanna — ei sind ega ka kedagi teist. Armastus on elu õis. Aga died puhkewad ainult päikesel käes. Olen üles kaswanud warjus, wilus, pimedas; ma elan warjus ja saan warjus ka surema. See sugused taimed ei õitse!“

2.

Kohwif „Seitsiküht“ ei olnud öökohwif. Täpselt keskööl kustusid ta tuled. Juba tund aega warem oli Peeter Knoll koju läinud. Tema päewatöö lõppes kell üksteistkümmend. See oli eesõigus, mis temale ta wanaduse tõttu antud.

See ei olnud piif. Just sealt, kus sammaskäik lõppes, pööras üks kitsas tänaw wanalinna südamesse. Ja ühes selle wanusest wikturajunud majakeses elas ta, nagu elas seal enamif teistigi „Seitsikühte“ teenijaid. Palju seltsilisi elas seal. Polnud aru saada, kui palju elusid, kui palju saatusi selle maja kolme korrat kitsad ruumid eneses peitusid.

Peeter Knoll läks pikkamisi kulunud trepist majaukse juurde, ja sama pikkamisi sammus ta üles esimesele korrale, awas ühe ukse, millel ta puhas ninetaart seisis, keeras tasakesi wilistades elektritule põlema, pani aknad kinni ja tõmbas eesriided ette. Siis ajas ta oma piduliku kellneriülkonna seljast, riietas end hallisse jo-

pešse ja mugavatesse tuhvlitesse ning wöttis riulilt uuema kriminaalromaanu ande. Tema tõendas, midagi ei lastwat oma korteri ja ümbruse mugawust nii tunda, kui pill kurjategijate rahutusse elusse. Ülepudeli kõrwale, mis talitaja temale lauale walmis pannud, asetati ta raamatu, pani piibu põlema ja hakkas, suitsepilwi suust puhudes, lugema, kui wäljast kiired, ebakindlad sammud kajasid, üks lühikeste koputamise järele lahtl kisti ja Anton Feller üle läwe tuppä komberdas. Mingisugune lõhnapilw, pooleniisti trüfimusta hais ja pooleniisti wiinahais, tungis ühes temaga tuppa.

„Tere õhtust,“ ütles ta seisma jäädes ja naeris nõõkawalt. „Nii üteldakse ju ikka, kui see ka libedasti on mõeldud. Puhh!“

Beeter Knoll raputas pead.

„Feller — inimene! Juba sa oled jälle täis! Kas sa siis poja ees häbi ei tunne?“

„Jäta see, Beeter Joowastus — kui see mul oli — on ammu lahkunud. Ära pahanda minuga. Mis surmud on, wajak surmalina, näed. Seft mis saaks inimesest, kui ta wahetpidamata wahiks surmule? — Ja naps on hea surmalina. Tema katab — hästi katab ta — mõnikord halli waibana, ja see on nii hea — ja mõnikord kui lillewaip — ja see on weel ilusam. — Täna wajasin seda. Seft minu elu, mu häbematuks tapetud elu on üles tõusnud oma puufärgist ja kõik ja wermes ja haawad hakkasid werd jooksema tema mõrtsukat nähes. Tema mõrtsukat — see on Theobald Freimann! Kuuled sa? Theobald on mõrtsukat! Mõrtsukat!“

Ta oli päästi karanud ja karjus need sõnad.

„Ja jah, tean,“ katsus Knoll teda rahustada. „Jäta aga jälle rahulikult. Tunnen ju sinu lugu.“

„Ei, ei, Beeter, nii üsna täpselt ei tunne sa seda ometi weel!“

„Wana sõber, oled mulle seda ju tihti jutustanud.“

„Jutustanud! Jutustanud! — Jah, nagu see ajalehe teates seisab: Sel ja sel päewal on see selle ja selle ära tapnud? — Aga mis selle ümber, südame purustamine ja südame weristamine, küsimus: kuidas, see arusaamatu, hirmus kuidas — sellest ei räägi see lühike, kuiv teade midagi. See tuleb läbi elada, ikka ja ikka läbi elada, nagu mina selle olen läbi elanud. Sellepärast wõin täna sellest rääkida. — Tema oli minu sõber, tead, see Freimann — — Aga kas sa ka kuuled?“

Sõnakuulelikult pani Beeter oma romaani- raamatu kinni.

„Jumala nimel, kui see ju südant kergendab. Küll ma juba kuulen.“

„Minu sõber! — Mis ma ütlen? See mees ei wõi olla ühegi inimese sõber. Aga mina olin tema sõber. Ta oli mulle armas, wõib olla et ta oli teistfugune kui mina, et tal oli see, mis minu puudus. Tema oli nii õige-winkliselt aus, kuni i punktini. Mina pillasin seda — ja kadestasin teda ometi — — Tema aga waatas minule kadestusega, juba kaua, kaua, seda tean ma nüüd. Ja kui ta mulle armas oli, sellepärast, mis poolest mina temast ees olin, on ta mind wihamud! Ja ma olin temast paljupoolest ees. Mul oli tookord hele pea. Millega tema kolme tunni jooksul ei saanud hakkama, mina taipasin seda kohe. Ja lustilik olin ma, mitte peanorutaja nagu tema. Ja miks ei pidanud ma seda olema? Tulewik seisjis kui sile laud mu ees. Tegin oma eksami c u m l a u d e ja tõusin. Bidin weelgi tõusma. Ülenused pidasid minu lugu, eelistasid mind. Ja neiu — neiu otse jumaldasid mind! — Ära naera, Beeter. See oli nii. Nüüd — — ahaha! — No jah, neidudega see asi hakkas. See oli üks neist — — Beeter, ma usun, sa ei ole iial ühtegi neiu armastanud, tähendab, iga weretilgaga, iga mõttega, nii et sa muud midagi ei näinud ega kuulnud ega kohanud kui seda neiu. Tean, seda sa ei ole. Sellepärast ei wõi sa sellest aru saada. Seal oli neist üks — — kuidas pean teda sulle kirjeldama, Beeter? Olen wana mees, aga tema jarnast ei ole ma iial enam näinud, ei iial, ei. Noh, teda ma armastasin ja tema armastas ka mind. Aga Freimann käis ka tema ümber. Tema seda küll ei ütelnud, aga ma märkasin seda ometi. Ja Jumal teab, mul oli temast kahju, seft et ta ju oli minu sõber. Mina ei olnud mitte kahju-rõõmus, ja kui mu armsam oleks tema walmis — tõesti, Beeter, mina oleksin kõrwale astunud. Ei tea, kuidas ma seda oleksin suutnud kanda, aga temale, Freimannile, ei oleks ma mitte paha soowinud ega ka teinud, ja kui ma ka muresse oleksin surunud: — Aga neiu armastas mind, mind! Siis ei wõinud ma teda ju ka temale jätta, eks ole nii? — Meie abieluline. Ja see aasta — see aasta — —!“

Ta kattis käega filmad ja ta suust tuli walus karjatus.

„ — Kui ma sellele õnneaastale mõtlen — siis tahaksin enesele surmalina peale tõmmata, nii paksult, et selle alla lamama jääksin igawesti!“

„Jäta ju. Mis sa emast ärritad olnuga, mida enam ei saa muuta?!“

(Järgneb.)

Kolm kihlwedu.

Saksa kirjanik E. von Uvis.

1

Mustsinisena ja selgena wõlwus tae-
was oma lugematu tähtedega musta
mere kohal tema tuhandete walgete
wahuharjadega, mis pimedas wälkusid
ja jälle kadusid ja ainsaks wahelduseks
olid ühekujulises wee ja öötaewa pil-
dis, mis kindlasti edasiliikuwa hiigla-
auriku „Philadelphia“ reisijatele awa-
nes. Walge waht wirwendas ka seal sü-
gawal all hiiglase nina ees ja taga, kus
hiiglawindid wetti tolmuna ja wahuna
üles piitsutasid. Ümberringi polnud aga
muud kui öö, meri ja tähetaewas.

Esimese klassi suurest seltskonna-
ruumist kõlasid jazzbandiwiisid wälja
öösse ja segunesid mere kohinaga ja
hiiglaaurikus peituwate masinate tam-
pimisega.

Noor krahw Germark seisis tantsu-
saali heledastiwalgustatud eesruumis
ja heitis weel wiimse uuriwa pilgu
ühesse suurde seinapeeglistesse, mis põ-
randalt lakke ulatasid ja sirawat elekt-
riwalgust wälkuwalt tagasi heitsid. Ta
tõmbas weel kord westi siledaks, kuigi
selles vähematki wolti polnud, ja siil-
tas peopesaga laitmatult kammitud walk-
jaid juukseid.

Nii. Ta oli enesega rahul. Smoking
istus hästi ja Konrad Germark nägi
tõesti kena wälja. Aga seda ta wajaski,
sest tema kena wälimus, ta laitmatud
kombed ja seltskondlik kindlus oli ka
peaaegu kõik, mis tal peale kahe üli-
konna, kulduuri, wapisõrmuse ja lae-
wapileti weel oli. Seda on küll pisut
wähe, et sellega wälja uude maailma
sõita, ja ta teadis ise seda ka. Aga mis
oli tal teha, kui ta midagi muud polnud
õppinud kui ratsutama, tantsima, muru-
tõnist mängima ja sõdurikuube kandma.
Samuti oli ta õppinud oma elu isamaa
eest kaalule panema. Aga mis kasu
oli tal nüüd kõigest sellest. Nüüd pol-
nud enam saksa keisririiki ega saksa
sõjawäge.

Kui sõda kaotusega lõppes, oli Ger-
mark, alles kakskümmend aastat wana,
elama asunud oma wäiksesse mõisasse
Hannoweris. Aga mõisa sissetulek oli

wäike, mõis ise wõlgades, ja Konrad
polnud põllumees . . .

Siis tuli inflatsioon, tulid kõrged mak-
sud . . . ja marga stabiliseerumise pu-
hul oli ta jälle kaotanud.

Lühidalt, seni oli mõis ennast weel wee
peal hoidnud, nüüd aga oli kõigell lõpp.
Germark pidi mõisa ära müüma, sai
saadud rahaga wõlad tasuda ning weel
esimese klassi laewapileti New Yorki
wõtta. Silmapilgu oli ta enne laewa-
pileti tellimist kõhelnud: kas pidi ta
tõesti esimeses klassis sõitma, kuna
talle siis ainult weel 420 marka raha
järele jäi? Kuid ruttu otsustas ta: kas
tal oli 420 marka wõi kaks wõi wiis
korda niipalju raha, oli ju üks kama
kõik. Ettetwõte jäi hüppeks teadmatusse
ja sellepärast tahtis ta vähemalt weel
wiisakalt reisida.

Julguse ja ettewõttewaimu puudust
tal polnud, sest tal oli palju optimismi,
mis teda senigi edasi aidanud. Ja sel-
lepärast oli ta kõige paremas tujus, kui
nüüd punakalt sumbutatud seltskonna
ruumi astus, mis kubises tantsiwatest
paaridest, kes olid riidetatud toredasti.
Heledasti kõlasid temale wastu jazz-
bandi toonid ja ta nina tundis kerge
parfüümi ja hea tubaka lõhna.

Krahw Germark jäi läwele seisma
ja silmitses pilusilmil kirjut pilti, mis ta
ees awanes. Mõnus tunne hoowas tast
läbi. Kõik mitteamtsad tulewikukawad
ja mõtted, mis teda wahetewahel wae-
wasid, taganesid ta ajast. Nüüd tahtis
ta nautida: hea weini ja hea sigari juu-
res jazzbandi muusikat kuuldes õhtut
mööda saata ja toredat seltskonda sil-
mitseda.

Äkki lehwis ta näost üle järsk ära-
tundmine: Aa, seal oli ju mr. Murton,
tema Ameerika sõber Hamburist!

Konrad nihkus härrade mustade
smokingite ja frakkide kui ka daamide
paljaste selgade ja õlgade wahelt läbi
wäikese laua juurde, kus istus üks kau-
nis wäike, kuiwetu härra, arwata 40
aastat wana, klaasi soodawhisky ees,
uurides mingisugust ajakirja.

„Tere õhtust, mr. Murton,“ ütles Ger-

mark sulawas ingliskeeles ja kummardas kergesti. „Ega Teil ometi midagi selle wastu pole, kui siia Teie juurde istun?“

„Oo, Teie olete see, armas krahv!“ hüüdis ameeriklane üllatult, naeratas ja pistis ajakirja ruttu oma rinnataskusse. „Rõõmustan, et Teid siin kohatan. Ei teadnudki, et ka sõidate „Philadelphia.“

„Jah; pealegi ei aimanud ka mina, et Teie siin olete,“ wastas Germark ja tõmbas nahkse klubiistme laua juurde. „Arwasin, et veel mõneks kuuks Saksa maale jääte?“

„Oligi minu esialgne nõu. Aga siis sain oma äriasjadega kiiremini walmis ja sellepärast muutsin ma oma kawat-sused.“

„Nii, nii.“

Konrad Germark pistis sigareti tüüka tuhatoosi ja nõjatas mugawalt toolile.

„Siin on wäga lõbus, eks ole, mr. Murton?“ küsis ta ja tõstis ühe jala teisele. Siis tellis ta juurderuttawalt stewartilt klaasi portweini, pani hawanna põlema ja silmitses asjatundliku pilguga möödalibisewaid paare. „Siin tantsitakse üldse hästi,“ tähendas ta kuiwalt.

Siis omas ta ilus nägu ikka elawama ilme. Ta laskus waadeldes ettepoole ja pööras mr. Murtoni lähedale:

„Ütelge, kas tunnete seal seda daami, paremat kätt, nurgalaua juures? Seal seda kahe härra seltsis?“

„Millist Te arwate, palun?“

Ameeriklase silmad kobasid otsides üle seltskonna.

Muusika oli parajasti lõpetanud ja paarid woolasid laudade ja uste poole.

„Kannatage silmapilk — praegu pole teda näha.“

Germark pööras jälle kõrwale.

„Nüüd waadake seal, see pruuni paashipeaga, sinises kleidis . . . pärlikoljee kaelas!“

„Ah nii, seda tunnen ma küll. See on miss Grace Weston, pangahärra Westoni tütar New Yorgist. Weston Bright-hills & Ko. pangast. Tore girl.“

Konrad Germark tõusis.

„Palun, esitage mind temale,“ ütles ta.

„All right.“

Mr. Murton naeris lõbusasti.

Nad läksid risti saalist läbi, otsekohe Grace Westoni laua juurde,

Ameeriklane kummardas wäikse seltskonna ees ja andis siis daamile kätt:

„Tere õhtust, miss Weston,“ ütles ta. „Nägin Teid siin istuwat ja tahtsin Teid teretada. Kas tohin Teid tutwustada? Krahw Germark — miss Weston.“ —

„Jumal, on ta ilus! Usun, sellesse wõiksin ma reisi kestusel armuda,“ mõtles Konrad, neuu wäikese käe kohale kummardades.

Noor daam oli istuma jäänud ja waatas pikale sakslasele uuriwalt otsa, kuna Murton edasi tutwustas.

„Mr. Brighthills, mr. Walls.“

Ka härrad fõusid ainult poolikult oma toolidelt.

Samal hetkel hakkas jazzband uuesti mängima. „Valencia“ helid kajasid läbi ruumi.

Germark kummardas Ameerika neuu ette:

„Kas tohin Teid tantsule paluda?“

„Well,“ ütles neuu, pani sigareti tuhatoosi äärele ja tõusis.

Germark wõttis neuu saleda keha ümbert kinni ja nad kadusid tantsijate sekka. Pahaselt waatasid mister Walls ja Brighthills neile järele.

„Teie tantsite wäga hästi,“ ütles miss Weston oma tantsitajale ja waatas talle naeratades otsa.

„Täna komplimendi eest, miss!“

Ta naeris, teades, et see wõluw oli.

„Oo, see pole kompliment, see on tõde,“ kinnitas neuu agaralt

„Jah, ma tean, et hästi tantsin,“ wastas Germark ja wõttis neuu ümbert kõwemini kinni. „Aga peale tantsimise ma palju ei oska!“

Jälle sama sundiw, muretu naer.

„Oh ei, see pole sugugi tõsi! Teie olete ju wististi spordimees?“

„No jah, ratsutada, murutõnist mängida ja püssi lasta oskan ma ka.“

„Oh kui ilus! Siis mängime homme koos murutõnist. Eks?“ hüüdis neuu waimustatult.

„Muidugi, hea meelega!“

„Kas teate,“ ja neuu naeris tasakesi wallatut naeru: „kas teate ka, et ma selle tantsu juba olin lubanud mister Wallsile? Aga ma tahtsin palju parema meelega Teiega tantsida. See on ju palju huwitawam, sest nendega olen ma ju küllalt sagedasti tantsinud,“ tunnistas ta wabameelselt ja waatas üles. Sel-

lejuures riivas ta pruun, hästiharitud lühike juus Konradi pöske.

Nagu joowastus asus nooremehe põue:

„Miss Grace,“ sosistas ta kirklikult ja kummardas neiu näo lähedale, „miss Grace, kas teate ka, kui õnnelikuks Te minu teete, üteldes, et minuga hea meelega tantsite?!“

Ta suu puudutas peaaegu neiu otsaesist. Ta pidi ennast hoidma seda suudlemast.

Neiu waatas talle lustilikult ja imetades otsa:

„Oh Jumal, on see ka juba minusse armunud?!“ seisis ta silmades. Siis lehwis naer ta näost üle ja kaks augukest tekkisid ta pöskidele.

„Ärge olge nii iseteadlik,“ ütles ta. See tuli Germargile ootamatult; oli nagu külm dush ta palawale meelele ja äratas ta õnneunistusest. Tema kui osaw mees ei teadnud, mis wastata, ja seda polnud talle enne weel iial juhtunud.

Aga kui neiu talle naerdes otsa waatas oma selgetest, hallrohelistest silmadest, siis tuli talle jälle meelestu lust seda punast naerwat suudelda, ja ta wajutas magusa neiu kõwemini oma rinnale, kuna ta huuled nagu kogemata puudutasid neiu peeneid, lõhnawaid juukseid.

Kui siis muusika wait jäi ja nad saalist käsikäes läbi läksid, tähendas neiu süütult:

„Ma tantsin Teiega väga hea meelega; Teie tantsite palju paremini kui Wals ja Brighthills ja Teiega on mõnus westelda, sest Teie räägite huwitawalt wõõra aktsendiga.“

Germark pigistas ta käewarre oma najale:

„Kas kingite mulle ka järgmise tantsu?“ küsis ta ja laskus ette poole, et neiu silma waadata.

Grace mõtles pisut aega.

„Ei,“ ütles ta siis kindlasti, „järgmist mitte. Aga selle järgmise wõite saada.“

Ja siis kelmika naeratusega:

„Waene Walls wihastab enese muidu haigeks. Ma ei tohi temaga halwasti ümber käia.“

Germark saatis ta tooli juurde.

„Thank you,“ ütles ta ja suudles neiu wäikest kätt.

Siis tõmbas ta enesele ühe tooli seinä

äärest laua juurde ja istus ameeriklaste seltsi.

Westeldi ühest ja teisest, peaaesjalikult spordist ja ärist, ja Germark wõtis westlusest ainult wähe osa. Tema pidi wahetpidamata wahtima saledat neiu, kes sinises siidikleidis raskes nahktoolis istus, jalg teisel. Ta pahem käsi mängis pika pärlikeega, mida ta kaelas kandis, ja sileda kuldkäewõruga, mis ta ainsaks ehteks oli. Ta parem käsi puhkas sigaretiga toolitoel. Ja wõluwalt tõusis sinine suits ta punahuultelt.

Siis kõlasid jälle esimesed toonid muusikapoodiumilt.

Germark nägi, kuidas Walls lauale kummardus ja Gracega tungivalt rääkis. Ta kuulis sõnu: „Selle tantsu saan ma aga kindlasti; ma ei lase Teid enam põgeneda.“

Neiu naeris.

Siis tõusid nad.

„Mispärast olete kõik see aja nii waikne?“ pööras neiu weel Germargi poole ja kadus siis Wallsi seltsis saali. Germark pidi talle wastuse wõlgw jääma ja see oli küll wististi hea, sest muidu ei oleks ta küll jälle osanud wastata.

„Wabandage,“ pööras ta Brighthillsi ja Murtoni poole ning tõusis. „Toon enesele oma weiniklaasi siia.“

Klaasiga tagasi minnes tantsisid Grace ja Walls temast mööda. Nad ei olnud teda wististi näinud ja ta kuulis, kui neiu parajasti ütles:

„Oo, the Count tantsib väga hästi...“

Siis oli paar teiste wahete jälle kadunud.

Kui Konrad jälle oma laua juurde jõudis, istus seal mr. Murton üksi oma soodawhiskiga. Brighthills oli ka ühe daamiga tantsima läinud.

„Noh, mis on? Kuidas meeldib Teile wäike Weston?“ küsis Murton ja wõttis oma klaasist lonksu.

„Wõluw neiu,“ hüüdis Germark iseäranis sooja kõlaga hääles, tühjendas klaasi ja tellis uue.

„Tantsib ka hästi,“ ütles ameeriklane lühidalt. „Pealegi Teie ka. Ilus paar.“

Siis kaldus jutt mujale ja nad westlesid laewas olewatest inimestest, arwustasid tantsijaid ja Germark katsus wahetpidamata midagi teateid saada Grace Westoni ja tantsitaja kohta. Selle

juures jõi ta palju portweini ja ruttu. Ta oli tellinud juba kolmanda klaasi ja ta helewus oli siis ka kõrge.

Siis ütles äkki mr. Murton:

„Kuulge, armas krahw, Teie olete agatublisti wäikesse Westoni armunud.“

Konrad Germark waatas talle wastust andmata silma. Ameeriklane aga jatkas ja ta toonis oli Germargile midagi ärritawat:

„O, yes, ärge arwake, et ma seda pole märganud. Kuid palju õnne Teil seal ei ole, my dear friend; miss Weston on wäga ihatud daam, ja waewalt usun ma, et ta walik just Teile langeb, sest tema wõib enesele Ühisriikides kõige parema mehe walida, kui tahab. Temaga ei saa Teie hakkama.“

Germark jõi klaasi sõnalausumata tühjaks, oma wiha alla loputades.

„Stewart, uus klaas!“ hüüdis ta siis.

Ja kui see klaasiga oli kadunud, lõi ta käega, mille sõrmes wapisõrmus oli, lauale ja ütles tasakesi, aga kindlasti:

„Mis peale weame kihla, et ta kolme päewa pärast on minu pruut?“

„Topp, wõtan kihlweo wastu 20.000 dollarit!“ wastas ameeriklane rahulikult, wõidurõõmus naeratus siledal näol, ja ulatas krahwile üle laua käe.

Germark ehmatas. Seda oli ta wihast ütelnud, mitte mõteldes kaotusele! — Ja 20.000 dollarit!! Temal oli üldse ainult 420 marka!

Aga nüüd ei wõinud ta enam taganeda.

„Oigu, 20.000 dollarit,“ kordas ta ja sundis oma näo naeratusele.

Murton tõusis.

„Meie wajame tunnistajaid,“ ütles ta. „Kas tohin need kaks härrat sealt siia paluda? Ma tunnen neid juba waremast ajast.“

„Palun, aga täielik waikimine on enesest mõistetaw auasi.“

Kihlweedu kinnitati kirjalikult ühes tunnistajate allkirjadega.

Kiiresti, kribukrabiliselt kirjutatult, seisis Murtoni nimi paberil, suurelt seisid sõnad: Konrad krahw Germark. Jazzband waikis.

Tantsijad tulid kohtadele tagasi.

Sügawasti hinge tõmmates laskis Grace Weston enese toolile wajuda.

Konrad Germark silmitses teda: Kui sa neljapäewani minu pruut ei ole, on minu au kadunud, mõtles ta masinlikult.

„Palun Teilt lähemat tantsu, miss Weston,“ ütles Brighthills kummardades.

Grace puhus sigareti suitsu suust:

„Kahetsen, on juba ära lubatud,“ ütles ta lühidalt.

„Kellele?“

Wähemgi muskel ei tuksatanud ameeriklase hästiwalitsetud näol, aga wihasttäidetud pilk riivas krahwi. Grace tõmbas sigaretti ja wastas siis wenitades:

„Kes annab Teile õiguse minu tantsusid kontrollleerida?“

Aga juba lähemal hetkel naeris ta temale kelmikalt wastu:

„Oo, ma tean, et olete nii hirmus armukade, mr. Brighthills. Tulge, count, muusik algab juba.“

Ja läinud oli ta Konrad Germargiga.

„Rio nights“ unenäolikud kölad mühisesid läbi ruumi. Germark rääkis mõtetes ta sõnad kaasa: „When night has fallen down in dear old Rio...“ ja tundis, kuidas ta süda põues hakkas kiiremini põksuma. Nii kummaliselt wõluw oli see noor neiu, kes ta käte wahel wiibis. Temaga wõiks ennast tõesti ka ilma kihlweota kihlata...

... thee one I call my own... mängis nüüd muusika. — — — Kas wõin sind iial omaks nimetada? Wõi murdub mu õnn ja mu au, nüüd warsti, warsti!?

Ta nägi neiu peeneid juukseid tantsul liikuwat, hingas nende õrna õhku. Oo, sa magus, magus neiu, mu armsam!... Kui pehmesti ta bostoni tantsis!...

We are together again in Rio nights! laulis muusika.

Konrad Germark tantsis hästi bostoni ja wäga hea meelega. Nii ei rääkinud nad sõnagi, waid olid täiesti andunud tantsule, olles küll siin seltskonnas ilusaim paar. Waatajate silmad wiibisid heameelega neil.

„Kes on see härra ja see daam?“ küsiti siin ja seal.

Kuid nemad ei märganud sellest midagi. Igatahes mitte Konrad Germark. Tema nägi waid oma tantsijanna punasuu ja ta selgeid silmi pikkade ripsmekarwade all. Ta hingas nagu joobnud neiu juuste lõhna, tundis neiu saledat keha oma käte wahel tantsus heljuwat ja kuulis waid bostoniwiisi meelitawat kõla: Thee one I call my own... .

(Järgneb).

Monte Carlo õnn.

Slowakkia kirjanik O. O. Hubicki.

Ministeeriumi abisekretär Dr. Hans Winter luges tähelepanelikult läbi paki rahapabereid, mis ta linnapangast saanud. 7000 shillingit — kõik oli korras. See oli summa, mis temale tädi Doora pärandusest peale kõigi riigimaksude mahatõmbamist oli osaks langenud.

Dr. Winter ei tunnud sest pärandusest suurt rõõmu. Tädi Doora, ihne ja iseäralik, oli krossi krossi järele kokku hoidnud, oli korjanud ja tuttawate juures elutsenud. Oma õepoja Hansuga ei seisnud ta mingisuguses ühenduses. Ta oli juba Hansu isa, oma õemeest, wihanud ja selle wiha siis Hansu peale üle kannud. Ebauskliku hirmuga, mida wanad inimesed surma wastu tunnewad, ei ole ta julenud testamenti teha, nii et tema õepoeg, kellele ta iial midagi polnud kawatsenud pärandada, nüüd, kui tädi Doora tänawal rabanduse sai, kui tema ainus pärija tema raha päris.

Dr. Winter waatas weel kord raha üle ja mõtles:

„Kui tädi Doora seda teaks, ma usun, ta saaks weel kord rabanduse!“

Siis pani ta mammona sahtlisse ja mõtles selle kasutamise üle järele. Tema polnud pillaja, aga juba poisikee-seeast saadik elas ta südames soow, kord ennast rikkana tunda ja rikkana ka elada wõida, tagajärgedest küsimata. Nüüd oli tal selleks juhused. Talle ei tulnud meeldegi raha hoiule wiia ega sellega hangeldama hakata. Tema elu ja waranduse eest oli juba pensioni läbi hoolt kantud. Nii oli siis kawatsatud pillamine selle mittemeeldiwa päranduse ainus õige kasutamine.

Ta teadis selgesti, et see summakene temale pikemat naabobielu ei wõimaldanud. Ja see ei olnud ta kawatsuski.

„Mida kiiremini tast lahti saan, seda parem,“ mõtles ta. „Mitte kestwus, ei, elamuse intensiteet annab elule wäärtuse. Wõtan enesele kaheks nädalaks puhkuse ja sõidan Monte Carlosse. Kuni raha jätkub, elan üllalt; lõpeb ta, siis lähen oma büroosse tagasi ja elan möödunud suuruse mälestustest.“

Need kaalutlused määrasid ta tegutsemise.

Kolm päewa hiljem istus ta luksusrongis Wiin — Pariis, kus ta esiotsa tahtis peatuda, et sealt siis Monte Carlosse edasi reisida. Ettewaatlilikult oli ta enesele ka tagasisõidupileti Monte Carlост Wiini wõtnud, sest et ta kui tark mees kõigi ootamatuste wastu tahtis ette walmistatud olla.

Lõbusasti waatas ta oma ümber, silmitses kaasreisijaid, katsudes nende wälimust, olukorda ja olekut kindlaks määrata. Enamasti jõudis ta wäherõõmustawaile tulemustele. Kõigi nende inimeste juures oli midagi kummalist. Elegant juhustetsijad, edewad naised, börsisahkerdajad ning kõiksugu hangeldajad olid sõitjate hulgas enamuses.

Dr. Winter jõudis arusaamisele, et ei maksnudki rahamees olla, kui niisuguste seltskonnas tuli elada. Jutlemine mitmekesistes balkanikeeltes wõi hirmsas prantsuskeeles, börsishargonis wõi grammatikalikult kahtlases saksakeeles hakkas ta närwidele käima.

Ta põgenes söögiwagunisse, laskis omale anda pudeli weini ja wiitis aega sigaretti suitsetades ning akna taga möödalendawat maastikku waadeldes.

Siis kuulis ta oma taga üht meeldiwat häält mõned saksakeeli sõnad ütlewat. Raswane pärihäääl wastas selgestikuuldawas Ungari murdes.

Ettewaatlilikult waatas Dr. Winter oma selja taha. Meeldiw hääl oli ühe noore daami oma, kelle wälimus teda otse hurmas. See daam oli täiesti tema tüüp. Peen, kergesti õhetaw nägu, sale keha, meeldiwad ja kindlad liigutused. Tema seltsilised, wanem paks proua ja kaks meest, kes riiete elegantsist hoolimata õige igapäewased wäljanägid, ei awaldanud ei sümpaatlikku ega ka suurtsugust muljet; neid wõis arwata nende sootaimede liiki, kes oma toitu otsiwad elu aluskuristikudest.

Raswane pärihäääl jutustas elust Monte Carlos, suursugustest tutwustest, mida seal kohatakse, ja arwas, preili

leidwat seal head lõbu ja, tark olles, wõiwat enesele seal tulewikugi teha.

Preili ütles wahetewahel mõne sõna ja need ei kõlanud just mitte lootusrõõmsalt.

Dr. Winter, kes wõõraste juttu ei tahtnud kuulata, lahkus söögiwagunist ja wõttis korridorist istet. Mõttlikult — noore neiu wiibimine sellises seltskonnas ei sobinud hästi ta ilusa wälimusega ja olekuga — suitsetas ta oma sigareti ära ja tahtis parajasti oma kuppeesse minna, kui noor daam söögiwagunist ilmus ja tema ligidale korridoriakna juurde seisma jäi. Nüüd ei oleks teda enam kümme hobust kohalt liigutanud.

Kuna ta weel mõtles, millisel kujul ta noore neiuga wõiks juttu alata, tegi rong järsu nõksu; noor daam paisati tagasi, wankus ja langes õrnasti tema wäljasirutatud käte wahele.

„Hopsa!“ ütles doktor Winter ja tutwus oli tehtud.

„Ministeeriumi abisekretär doktor Winter!“ esitas ta ennast, mille peale neiu lihtsalt wastas: „Elsa Steiner!“

„Armuline reisiwad Pariisi?“ küsis doktor Winter, millele teine pead raputades wastas:

„Oma armulise proua seltsineiuana Monte Carlosse.“

„Mis, see lihtne, paks naine . . .?“

Dr. Winter katkestas oma sõna arusaades, et ta taktitu oli.

„On minu perenaine,“ ohkas neiu tasa; „alati ei lähe asi nii, kuidas tahetakse, härra doktor.“

„See seltskond ei awalda head muljet, preili Elsa. Ma hoiataksin Teid, kui mul selleks õigust oleks.“

„Ah!“ ohkas preili Elsa. „Teie ei wõi mulle enam ütelda, kui ma enesele ise ütlen, härra doktor. Ka minul puudub nende wastu usaldus.“

„Siis wabastage enda ometi neist,“ oli doktori kiire nõuanne.

Preili silmitses teda kurwalt ja ütles: „Olen kolmest õest kõige wanem. Meie sissetulekuks on isa paiuk, mis on 300 shillingit. Siis on see kergenduseks, kui mina kaasa ei söö. Ei ole kerge teenistust leida.“

Winteri poolehoid ilusa neiu wastu kaswas osawõtu läbi. Ta tahtis juba neiu oma abi pakkuda, kui raswane pärihääli hüüdis:

„Preili Elsa!“

Neiu noogutas jumalagajätteks pead ja kadus.

Imetledes waatas Winter saledale kujule järele. Iselaadi, warem weel mitte tuntud tunne liikus temas. Kaastunne neiu paha koha pärast, imetlemine tema ilu wastu ja tunnustamatu soow seda neiu alaliseks oma lähedale saada, jooksid kirendades läbisegamini ja tegid ta meele härdaks. Reisi jooksul polnud tal enam võimalust preili Elsaga rääkida, sest selle saatjad ei annud talle silmapilgukski aega.

Monte Carlos asus Dr. Winter elama hotell de Pariisi. Kaaluw, nagu ta oli, andis ta hotellibüroosse hoiule summa, mis arwatawad hotellikulud tasus ja talle weel tagasireisigi mugawused kindlustas. Teades, et nüüd kõik kindel oli, andus ta woogawale elule, mis kogu Rivieras woolas, ja laskis ennast neist laintest kõrgele kanda. Ta einestas imeilusas kasiinoaias, tegi lõbusõite sügawsinisel merel ja wälja otsitumatesse kohtadesse, andis oma raha wiisakalt wälja ja küllastas pärast lõunat mängusaale.

Ta põni alati teatud summa mängu ja mängis sedawiisi mitu päewa, sest et ta esialgul mõne wäikese summa wõitis. Sellegipärast wähenes ta rahatagawara ikka enam ja ta nägi juba ette päewa, mil ta Krösuse osa etendamise pidi lõpetama ning koju sõitma.

Preili Elsat oli ta kogu see aja ainult kord promenaadil oma kahtlase seltskonnaga näinud ja see seltskond oli ühe elegandi wanema härra wõrra suurenenud, kes ainult preiliga juttu westis.

Kui Winter preilit teretas, lendas õrn puna neiu näost üle ja ilus peanoogutus tänas teda.

„Waene Elsa!“ mõtles ta ja soe tunne, mida wiimsed päewad pisut tagaplaanile nihutanud, sai temas jälle elawaks. Ta oleks neiuiga heameelega tahtnud kokku saada, et tema käest kuulda, kuidas ta käsi käib, sest et ta tema arust oli kahwatunud ja rõhutatud, pidi aga leppima, sest et ta teda enam näha ei saanud.

Mõni päew hiljem tuli ta mängusaalidest hotelli tagasi, rõõmsas tujus ja enesega rahul, ehk küll mõni teine wäga õnnetu oleks olnud, sest et ta

ruletil oma viimse raha oli kaotanud. Nüüd oli hingel rahu; waja oli ruttu koju sõita, sest ka puhkuseaeg oli otsakorral.

Hotellihallis tõusis suurest nahktoolist preili Elsa sale kaju. Ta nägu oli rahutu ja silmad särasid niiskelt.

Dr. Winter pigistas ta kätt.

„Preili Elsa!“

„Otsin Teid juba ennelõunast saadik. Teie olete siin ainus inimene, keda ma tunnen. Olen meeleheitel, härra doktor!“

„Rahustuge, preili Elsa! Mis wõin, seda tahan teha. Tulge aeda, seal wõime eksitamata rääkida.“

Ta saatis preili läbi eeskoja aeda ja walis laua palmigrupi alla, kus nende jutt teistele kõrwu ei kostnud. Juurderuttawalt kelnerilt tellis doktor Winter lõunasöögi. Preili Elsa punastas ja ütles ruttu:

„Härra doktor, Teie olete rikas, aidake mind, laenake mulle raha koju-sõiduks.“

„Kuidas?“ Doktorile tuli ta waesus meelde ja ta kahetses oma mängukao-tust. „Mina rikas, preili Elsa? Kui Te teaksite!“

Ja kuna ta kord juba alanud, siis jutustas ta, mis teda Monte Carlosse toonud ja et ka tema peab koju sõitma.

Preili Elsa kahwatas ja ohkas:

„Teie olite minu wiimne lootus, härra doktor. Minu wisati rahata tänawale, sest et ma nende mänguõhtutel ei tahtnud neid lõbustada.“

Dr. Winter leidis oma kahtluse täide läinud olewat.

„Juhusteotsijad-närakad!“ hüüdis ta. „Sellised nägid nad wälja.“

Kelner serweeris lõunasöögi. Preili Elsa tahtis seda tagasi lükata. Aga doktor Winter ütles diktaatorlikult:

„Teie peate nüüd sööma, et jälle weidi wärwi omaksite. Kui Te mind juba ennelõunast saadik otsite, siis pole Te wististi midagi söönud. Muidu ärge tehke enesele muret; küll ma Teid juba koju aitan; ainult Krösuse wale-walgusel ei tahtnud ma Teie ees seista.“

Söömise juures jutustas preili Elsa, kuidas ta oma perenaise-ga tülli sattudes otsekohe tänawale aetud, siis Monte Carlos ümber hulkunud ja hotellides tema järel küsinud.

„Mina maksan Teile saadud laenu tagasi, härra doktor.“

„Sellest räägime omal ajal, preili Elsa. Kõige pealt peate jälle kodus olema, kus rahulikult wõite järele mõelda, kas Teie parem ei wõiks alandlikule riigiametnikule mehele minna, kui et kahtlasi teenistusekohte otsite.“

Preili Elsa punastas weel sügawamiini kui enne ja lõi kohmetanult pilgu maha, sest doktor Winteri silmist oli ta selgesti lugenud, keda see selle riigiametniku all mõtles.

Olles liig peenetundelik, et oma kosimisega sel hetkel wälja tulla, mil neiu tema abi wajas, wahetas ta jututeemi ja ütles:

„Teie peate öise kiirrongiga siit ära sõitma, et homme enne lõunat Pariisi-Wiini luksus-rongile jõuaksite. Mina ei saa paraku kaasa sõita, sest et mul siin weel asju on õiendada ja ma alles kahe wõi kolme päewa pärast wõin järele tulla. Ma saadan Teid nüüd waksali.“

Dr. Winter läks hotellibüroosse, wõt-tis oma raha wälja ja tasus hotelli-arwe, ülejäänud raha üle lugedes. Kui ta preili Elsale weel sõidu jaoks raha juurde andis, jäi talle enesele waewalt weel niipalju, et wõis kolmandas klassis tagasi sõita ja hädapärast ka süüa saada. Pisut kurb lõpp luksusreisile, aga mis teha. Ta käskis pakid waksali saata ja sam-mus ise preili Elsa seltsis järele.

Waksalis andis ta preilile oma taga-sõidu pileti luksusrongis, pistis talle söögiraha käsikotti, juhatas ta kiirrongi esimese klassi kupeesse ning lahkus siis rõõmsasti öeldud sõnaga:

„Nägemiseni!“

Kaua waatas ta kiirrongile järele, kuni selle tuled kadusid.

Siis läks ta kassa ette ja ostis omale kolmanda klassi pileti. Tagasisõit oli lõpmata wintsutaw kõiksugu pesemata rahwa hulgas, keda kõiksugu lõhnad ja haisud ümbritsesid. Peale selle oli ka selle rongi kiirus aeglane. Aga ta wõttis kõik need halbused heameelega oma peale, nõjatas kusagil nurgas ja kuulis rataste rütmis ikka jälle juhtmo-tiwi: „Elsa, mu magus neiu!“ õnnelik olles, et iga tükk teed ta õnnele jälle lähemale wiis. Ta õnnele Monte Carlost,

19 ja 45.

Austria kirjanik W. Baltinester.

Noor neiu istus ja laskis enesele meeldida meelitawaid õrnuseawaldusi mehe poolt, kelle juuste hulgas juba hõbehelgilisi leidus. Mees nägi, et see rahulik salliwus oli, mitte õnnis ootus, nägi, et ükski liigutus neiu poolt tema armastusele ei olnud wastuseks. Neiu oli 19 ja tema 45 aastat wana.

„Kas ma tema jaoks ometi ei ole liig wana?“ käis piinaw mõte ta südamest läbi. Ei, ta ei annud järele: ta ei olnud ju neiut sundinud jah ütlemata, waid aasta otsa teda waikselt austanud ja sellega leppinud, kui neiu talle ta armastuse wastu ainult sõprust pakkus, ise selle juures naeratades mõteldes: Esiotsa! Küll asi pärast pulmi teiseks muutub!

Nüüd oli laulatuseni waid kolm päewa; laewapiletid olid pulmareisiks juba tellitud ja pruudiema wäikses lesekorteris seisis kohwrid juba pakituna.

„Alice,“ ütles mees tasakesi ja surus oma põse neiu põse wastu, „ma usun, sa oled lumi, mis sulada ei taha.“

Neiu tõstis silmad ja waatas talle otsa.

„Ei tea, Ino.“

„Ma armastan sind, Alice, nagu ilus neiu igale mehele armas on, mitte omakasupüüdmata. Tahan, et sina ka mind armastaksid, kuika esiotsapisutki.“

Neiu waikis

„Muidu. . .“ algas Ino ja jäi jälle wait.

„Muidu?“ küsis neiu ruttu ja waatas talle kindlasti silma.

Mees ei ütelnud seda.

Aga neiu teadis, mis mees mõtles, ja tõmbas tasakesi hinge. Ino oli armas ja kena, pisut kurb ja pisut õnnetu karedate elukogemuste pärast, ja wististi ka mees, kes mõnegi naisesüdame elawamalt põksuma pani. Aga neiu seisis alles naiseelu tee algul ja polnud omale mitte kujutlenud elukaaslast halliksmine wate juustega ja silmapaistwa pakusega.

„Kas tahaksid olla waba, Alice?“

Neiu kohkus ja mõtles emale, kes uba 18 aastat oli lesk ja nüüd, mil ta ainus tütar pidi minema rikkale mehele,

oma soowide ilusat eesmärki nägi. Ta mõtles kirjutusmasinale, mida ta oli plagistanud juba 16 aastast saadik ja mida ta weel pidi plagistama mitu aastat, wõib olla aastakümnetki, kui ta selle niinimetatud õnne tagasi lükkas.

„Alice!“

Suudlus lämmatas kõik küsimused ja muretsused. Suudlus wõib palju teha; mõnikord kihwtitab ta ära mõistuse: ta on nagu joowastuskihwat, aga ta õnnestab,

Nagu tihe, kuldne hiiglawõrk seisis päikesepaiste tasakesi libisewa laewa lael. Kaks põhjalikult lahkumist wõiwat kätt puhkasid kahe lamamistooli toel, mis üksteise kõrwale lükatud.

Alicel olid jääkülmad sõrmed ja ta mees silitas neid oma sooja pruuni käega. Ikka jälle tahtis ta kuulda, kas noorik õnnelik on.

Alice nokutas wiisakalt, aga selles nokutuses ei olnud peale wiisakuse tõesti midagi. Ino oli ilus ja elegant. Naised waatasid temale, see oli kindel, tema peale wõis uhke olla. Alice harutas enesele alati, kui tark ja hea ja tähelepanelik ta mees on ja et nüüd kõik häda ja puudus on lõpnud ja et ema oli ütelnud, niisugune õnn olla otse haruldane. Kummaline, et inimest iga õnn ei õnnesta.

„Mis sa mõtiskled, Alice?“

Jah, tõsi, Ino istus ju tema kõrwal; ta ei kuulunud nüüd enam enesele, tarwis oli aru anda igast sügawamast hingetõmbusestki. Kas oli Ino tusane?

Ta polnud weel iial seda tuska näinud. Wõi siiski, kord! Kui ta temale oli rääkinud oma kurbadest kogemustest ja oli kurwaks jäänud. Tookord oli ta nagu hea laps oma käe tõstnud ja tema juukseid silitanud; Ino oli ta käest kinni kahmanud ja seda silitanud. Seda ei oleks ta pidanud tegema — tookord. . . Päike paistis temale soojasti näkku. Ta tundis, et ta sellegipärast oli kahwatu.

„Alice, on sul mõni soow?“

Kui hea Ino ometi oli.

Alice sundis ennast temale vastu naeratama. Ino oli nii õnnelik, kui ta tema vastu pisutki hea ja pehme oli. Kas pidi see nii olema, kõik aastad, mis weel tulid? Kui wanaks wõis inimene õieti saada? Wõib olla seitsekümmend. Nii siis weel enam kui weerand aastasada silmateenri osa etendada.

„On sul külm, et wärised?“

„Jah.“

Ino tõusis ruttu ja tõi waibad, millesse ta oma nooriku hellasti mässis.

Alice lamas waikselt, silmad kinni. Ino nihutas oma lamamistooli nii, et Alice tool tema ette jäi, pani eine kõrwale, istus nooriku ees ja silmitses teda. Nooriku näol seisew kurbus oli otse liigutaw.

Ino pilk tumenes. Ta mõtles: Nii seotakse üks inimene oma külge, seotakse endaga ja seotakse heameelega. Ja teine saab selle läbi õnnetuks, kuigi ta kaaslane walmis on talle maapealist paradiisi looma.

Keegi läks mööda, laskis raamatu kukkuda, kummardas ja ütles wabandades:

„Loodetawasti pole maie preili tüdarta eksitanud!“

Ino käsi äigas läbi halliksminevate juuste.

„Preili tütar? Ah nii. . .“

Päikese loodeni lamas Alice.

Siis awas ta silmad. Ta oli ennast waikses unes lasknud kiigutada nagu wäsinud laps. Kedagi polnud lähedal. Nad olid kahekesi, silm silma vastu.

„Alice, anna mulle nüüd awalik wastus. Olen nõus sinu soowi täitma, weel enne kui selle ilmutad. Kas soowid, et lähemas peatuskohas maale läheme, koju söidame ja — lahutuse algatame?“

Hetke aega pilgutatas Alice arusamatult silmi, siis käis äkiline hiilgus ta wäikesest näost üle, mis rõõmus muutus lapsenäoks. Ta kargas jalule ja wöttis Ino kaela ümbert kinni, teda tormilikult ja tänulikult suudeldes.

Aimusetu, halastamatu laps! Nii südamlilikult ja wabatahtlikult poltnud ta Inot weel iial suudelnud.

Ino seisis, huuled kõwasti koos.

Laewalagi läks wiluks ja õhtutõsiselt merelt lähenesid warjud.

Mitte wäsida!

P. Grünfeldt.

Unistaja oled sa!
Nõnda ütled mulle sa.
Nõnda paljud pajatawad,
laidawad ja kajatawad . . .
Mina aga näen koduradu,
kus weel praegu, ootes Eesti kätu,
wingerdab nii mõni kuri madu
ja ka sajab tihti tige söimusadu,
näen kodu tulewikuwärawat
kuldsest särawat!

Sest ma tean, et noored töös ei kõigu,
kodule ka kammitsaid ei lõigu,

tean, et hea on tegelaste tahe
ja et tööga kaob kord kõik pahe,
mis weel täna peab meid kammitsas;
tulewikus töö on — kuningas!

Kui see unistus on, olgu tema see!
Minu teada on ta kindlam tee,
mis wiib meie laewa tulewikuranda
ja me piüetele wõib kord krooni anda. . .
Muudkui: mitte wäsida —
mitte wäsida!

Külaline.

Wene kirjanik A. P. Tshehhow.

Adwokaat Selterski silmad wajusid juba kinni. Loodus oli laskunud pimedusse. Tuul oli waikinud, linnud magasid ja loomad puhkasid. Proua Selterski oli juba ammu magama läinud, Samuti teenijad ja kõik teised elulised, ainult Selterski ei tohtinud weel magamistuppa minna, ehkki ta silmalau-gude küljes vähemalt kolmepuudased pommid rippusid.

Selle põhjus oli, et temal weel külaline oli, ta naaber-suwitaja, teenistusest lahkunud kolonel Peregarin. Kuidas ta pärast öhtusööki tulnud ja diivanile istunud, nii istus ta seal weel praegu ja polnud sealt weel kordagi tõusnud, nagu oleks ta olnud selle külge liimitud. Mees istus ja jutustas kähisewa, läbi nina tulewa häälega, kuidas teda aastal siis ja siis Krementshugis kuri koer hammustanud. Ta jutustas loo lõpuni ja algas seda siis jälle uuesti.

Selterski oli meelt heitmas. Mis oli ta kõik juba teinud, et külalist minema saata! Ta waatas aeg ajalt kella, ütles, et tal pea walutab, läks toast wahetewahel wälja, kuid kõik see ei aidanud. Külaline ei saanud sellest aru ja jutustas oma kurjakoeralugu edasi.

„See wana lollpea istub wististi hommikuni siin!“ mõtles Selterski pahaselt. „Sihuke puupakk! Noh, kui ta juba harilikudest osutusest, aru ei saa, siis pean raskemad relwad wälja tooma.“

„Kuulge,“ ütles ta waljusti, „kas teate, mis mulle suwitamisel nii wäga meeldib?“

„Noh?“

„Et siin saab elu korraldada. Linnas on raske kindlat korda pidada, siin on asi wastuoksa. Me tõuseme kell üheksa, sööme kell kolm lõunat, kell kümme öhtut ja kell kaksteistkümme magama. Kell kaksteistkümme olen ma alati juba woodis. Jumal hoidku mind kord hiljem magama heitmast, sest siis ei saa ma järgmisel päewal enam peawalust lahti.“

„Mis Te ütlete! Igaüks kuidas ta harjunud, see on tõesti nii. Teate, mul

oli keegi tuttaw, keegi Kljushkin, staabikapten. Sain temaga Serpuhowis tutawaks. Ja just see Kljushkin.“

Ja kolonel hakkas kogeledes, matutades ja raswaste sõrmedega wehkides Kljushkinist jutustama. Kell lõi kaksteistkümme, jõudis juba pool üks ja kolonel jutustas weel ikka. Selterski hakkas higistama.

„Ta, pagan, ei saa minust aru!“ mõtles ta wihaselt. „Usub wististi, et mulle weel lõbu teeb? Oi, oi, kuidas saaksin ta minema ajada?“

„Kuulge,“ katkestas ta koloneli jutu, „mis pean ma tegema? Minu kael walutab hirmsastii. Tont ajas mu täna ühe tuttawa juure, kelle laps difteriiti põeb; wististi hakkas haigus mulle külge. Jah, ma tunnen, et ta mulle külge on hakanud. Mul on difteeriit.“

„Seda juhtub,“ nohistas Peregarin läbi nina.

„See on kardetaw haigus! Mitte ainult, et ise haige olen, wõin ka teised haigeks teha. See on kõige kõrgemal kraadil hakkaw haigus. Kui ma Teid ometi haigeks ei tee, Parfeni Sawwitsh!“

„Mind? Ahahaa! Olen elanud tüüfusehaigemajades ja pole haigeks jäänud, ja nüüd peaksin siin Teilt äkki haiguse saama?! Ahahah. . . armas sõber, mina wana umbrohi haigeks ei jää. Wanad inimesed on kõwad wastu panema. Meil on brigaadis keegi wana, wana mees, ülemleitnant Tresbien. Ta oli sündimiselt prantslane. Noh, just see mainitud Tresbien. . .“

Ja Peregarin hakkas jutustama Tresbieni wintskest elujõust.

Kell lõi pool üks.

„Wabandage, et Teie jutu katkestan, Parfeni Sawwitsh. Mis kella ajal olete Teie harjunud harilikult woodisse heitma?“

„Mõnikord kell kaks, mõnikord kell kolm; istun ma aga lõbusas seltskonnas wõi piinab mind rheumatism, siis juhtub ka, et ma üldse woodisse ei heida. Täna, näiteks, ma enne kella nelja magama ei lähe, sest et enne lõunasööki hästi magasin. Ei suuda

üldse magada. Sõjas ei maganud ma nädalate kaupa. Kord oli seal niisugune lugu. Seisime Ahaltsõhi ees . . .“

„Wabandage, aga mina lähen alati kell 12 magama. Tõusen kell 9, ja sellepärast pean ka tahes wõi tahtmata wara magama minema.“

„Muidugi, warajane tõusmine on juba terwisele hea. Nii siis . . . seisime Ahaltsõhi ees . . .“

„Tont teab, mis mul on; raputab mind külm, kord palawus. Nii on see alati, kui mulle haigusehoog tuleb. Pean Teile üttelema, et mul nimelt mõnikord närwihood käiwad, enamasti kell üks öösel. Päewal mul neid ei ole. Siis hakkab mu pea äkki kohisema: ssss.. kaotan meelemärgkuse, kargan jalule ja hakkan oma kodakondseid loopima asjadega, mis mulle kätte puutuwad. Juhtub mulle nuga kätte, siis wiskan selle neile wastu pead. Juhtub tool, siis tooli. Praegu on mul külm, arwatawasti enne hoo tulekut. See algab alati külmawärinaga.“

„Milline lugu! Siis minge ometi arsti juure ja laske ennast rawitseda!“

„Olen seda ka teinud, kuid see kõik ei aita. Nüüd lepin waid sellega, et oma kodakondseid enne hoo tulekut hoiatan, et nad minu juurest lahkuksid. Aga mõttest terweksaamisele olen juba ammu loobunud.“

„Waata, waata, milliseid haigusi ilmas leidub! Katk ja kolera ja kõiksugu haigusehood . . .“

Kolonel raputas pead ja mõtles järele. Järgnes waikus.

„Loen temale oma luulesünnituse ette,“ mõtles Selterski. „Kapis seisab mul romaan, mille juba gümnaasiumis kirjutasin. Ehk täidab see oma otsarwe.“

„Ah,“ katkestas Selterski Peregarini mõtisklemise, „kui soowite, loen Teile ühe oma luuletöö ette? Kirjutasin ta wabadel tundidel. Romaan wiies osas proloogi ja epiloogiga.“

Ja wastust ootamata tõusis Selterski ja tõi kapisahulist wälja wana, kollaseks muutunud käsikirja, mille kaanel suurte tähtedega seisis: „Surnud wood, romaan wiies osas.“

„Nüüd lahkub ta wististi,“ unistas Selterski oma nooruspattu lehitsedes. „Loen temale seni, kui ta nutma hakkab.“

Siis ütles ta waljusti:

„Nüüd kuulake, Parfeni Sawwitsh!“

„Heameelega. See meeldib mulle.“

Selterski algas. Kolonel pani ühe jala teisele, wajutas enese mugawamini istuma ja tegi tõsise näo. Silmanähtawalt walmistus ta pikale ja terawale kuulamisele.

Ettelugeja algas loodusekirjeldusega. Kui kell 1 löi, taganes loodusekirjeldus lossi kirjelduse eest, kus romaani kangelane, krahw Valentin Blenski, elas.

„Kui ometi ka saaks seesuguses lossis elada!“ ohkas Peregarin. „Ja kui ilusasti see on kirjeldatud! Wõiksin nii igawikuni istuda ja kuulata!“

„Noh, kannata,“ mõtles Selterski, „küll sa weel huluma hakkad!“

Pool kahe ajal lõppes lossi kirjeldus ja algas romaani kangelase ilusa wälimuse kirjeldus. Täpselt kell 2 luges ettelugeja waikse, sumbutatud häälega:

„Teie küsite, mis ma tahan? Oh, ma tahan, et seal kaugel lõunataewa kummi all Teie wäike käekene wäsinult minu käes wäriks. Ainult seal põksub mu süda elawalt mu hingehoone wõlwi all. . . Armastus, armastus!“

„Ei, Parfeni Sawwitsh, ei jõua enam; olen enese juba surmani wäsitanud!“

„No jätke siis ometi järele! Loeme ta homme lõpuni ja ajame nüüd parem juttu. . . Noh, ma ei saanud Teile ju weel jutustada, Ahaltsõhi ees . . .“

Piinatud Selterski wajus diiwani nurka ja hakkas kinnisilmil kuulama.

„Olen kõik abinõud läbi katsunud,“ mõtles ta. „Mitte ainuski kuul ei tungi sellest mastodonist läbi. Nüüd istub ta siin kella neljani. Armas Jumal, sada rubla annaksin nüüd, kui wõiksin nüüd woodisse minna ja uinuda. Ah! Tarwis temalt raha laenata. Suurepärane nõu!“

„Parfeni Sawwitsh,“ katkestas ta koloneli jutu. „Pean Teid jällegi katkestama. Tahaksin Teilt midagi paluda. Asi on nii, et ma siin suwitamas olles wiimasel ajal liig palju raha olen wälja annud. Mul pole enam kopikatki ja saan raha alles augustikuu lõpul.“

„Noh, olen Teile juure küll liig kauaks istuma jäänud,“ ähkis Peregarin ja otsis silmadega mütsi. „Kell on juba warsti pool kolm. Mis Te öieti ütlesite?“

„Soowiksin kellelki heameelega kaks wõi kolmsada rubla laenata. Kas tunnete kedagi?“

„Ei tea kust? Lõpuks . . . Aga Teil on ka aeg magama heita. Jääge terweks. Terwitage prouat. . .“

Kolonel wõttis mütsi ja astus ukse poole.

„Kuhu Te lähete?“ Selterski rõõmustas. „Ja mina tahtsin Teid ometi ju

paluda . . . Tundes Teie lahkust, olin lootnud . . .“

„Homme, nüüd aga minge ruttu proua juure. See waene ootab juba ammu oma südame armsamat. Hehehe . . . Elage hästi, mu ingel! Minge magama!“

Peregarin pigistas ruttu Selterski kätt, pani mütsi pähe ja lahkus. Maja-härra triumfeeris.

Pikse pilkaja.

M. J. Eisen.

Pikker paugutab põristes,
Kõwemini Kõue kärgib,
Äike ähwardab ägedalt,
Tuuleema tõstab tiibu,
Päike wiskab wõlwiit leile,
Pajapõhi pool on taewast.
Pelgab puu ja lind see kardab,
Inimene hirmul töötab;
Sadu suurim warsti saabub,
Lohe pilwis pea ju lõhkeb.

Reha rõõmsalt ruttab niidul,
Loog palumas peidupaika,
Kaob kaar ja saadu sünnib,
Warsti teine, kärmalt kolmas.

Näe, üks niidule kihuta
Rüütel ratsuga rähinal;
Wahib taewast, töötegitajaid,
Kes kui sipelgad segiwad.
Rüütel see rusika tõstab,
Ja wandudes ülbelt hütiab:

„Põrise, pagan, põrise,
Torise, tühi, torise,
Tahan lõhkuda su lõuad,
Suu ka sulgeda samuti,
Purustada wihmapauna,
Lohelombi lossi lüüa,
Et ei iial ilmu siia
Leotama meie loogu,
Kastma meie kutwi kõrsi.“

Tõstab püssi pilwe poole,
Sihib suitsa wälgu kohta,
Paugub püss ja rüütel rõkkab,

Ise ütleb ülbelt nõnda:
„Säh, see sulle, sähwataja,
Palgaks, põrgu paugutaja.“

Juba lahti taewalungid.
Nagu warrest woolab wihma.
Loog jääb loiku ju ujuma,
Reha wahtima wagusalt.

Sajatades sülgab rüütel,
Ratsutab tagasi lossi,
Uksele kihutab kärmelt,
Kargama sadulast kipub,
Kuid ei pääse rauast lahti.

Äkki Pikker paiskab nooli,
Kõue kähwatab kõledalt,
Nool see suudleb laia lossi,
Suudleb rüütlit üthlasigi.
Ratsu hüppab hirmul püsti,
Paiskab seljast püssimehe,
Mees jääb hingetult magama,
Rüütel ohwriks on Munale.

Südant lossil suudlus süüdand,
Leegid loitwad taewa poole,
Ülesse sädemed sõudwad,
Suits ju paisub pilwedesse.

Kulub päewa, tärkab teine,
Kulub tüki kolmandamat,
Natukene neljandamat,
Wähekesi wiierendamat,
Tuhahunnik tunnisteleb,
Kussa leidunud see lossi,
Mõisa muiste on säranud.

Herberti õnn.

Prantsuse kirjanik Jean Ray.

Ärgates kuulis Herbert tasast kärimist, nagu oleks mõni riie rebenenud.

Ta kähwas ehmudes istukile, sest talle tuli meele drakooniline eeskiri, mis mistress Bobson oma võõraste-maja igasse tuppa üles pannud ja mille 12. paragraf selgesti ütles:

Wäike lõhe woodiriietes: 8 penssi.

Keskmine lõhe woodiriietes: 1 shilling.

Suur lõhe woodiriietes: 1 shilling 6 penssi.

Ja lõhe oli suur, sest Herbert tundis, kuidas pehme watt ta sääremarjadele laskus, ja raha, mis noorel mehel praegu oli, tõusis saatuslikust 1 shillingist ja 6 pensist waid paari poolpenni võrra kõrgemale.

„Ei,“ pomises ta oma ette, „nii ei wõi asi edasi minna; eile oli mul õhtuks piim wõileiwaga, täna waid weel leib piimata ja homme tohiks City udu ainus olla, mida wõin sisse wõtta.“

Ta tõusis ja riietus masinlikult ja pikkamisi.

Wihm trummeldas tuhande sõrmega wastu ruute; Herberti kehast käis läbi judin, mõteldes, et peab ka selle uue päewa suurenemas wihmas ja udus wäljas hulkudes mööda saatma.

Ta nägi jälle igawesti ühesugust, waikiwat rahwahulka maa-aluse raudtee jaamadesse tungiwat, kus suured elektrilambid külma täiskuusära lewitasid.

Ta nägi jälle suurte restoraanide hämarates, kullasherendawates eessaalides teenijate kahwatanud, kõrgininalisi nägusid.

Ta nägi ennast, kuidas ta ühes tuhandete teiste töötutega „Times'i“ wäikseid kuulutusi uuris.

Ja kõige selle oma igapäewase wiletsuse kõrwal kuulis ta mistress Bobsoni kõledat häält, kes nõudis oma raha.

Ta mäletas, et eile õhtul imetore auto just tema kõrwal peatunud ja teda peaaaegu puudutanudki. Kaks weetlewat amplit walgustasid auto sisemust, mis beesh sametist ja kus paar suurt

orhideed oma paksude lehtedega hõbedases seinakorwis olid närtsimas olnud. Ta oleks peaaegu karjatanud kadetuses ja wihas.

„Ei,“ ütles ta külma rahuga, „täna õhtul kell wiis olen ma rikas, wõi ma tapan enese.“

Ja lõunaajal sõi ta oma wõileiwa ja jõi külma teed selle kõrwale.

Kell kaks otsis ta enesele wärisedes kusagil kangialuses warjupaiga, kus talle keegi hea südamega joodik oma pudelist whiskyt pakkus, mille eest Herbert pidi kuulama tema konarlist jutustust Kaplinnast ja Transwaalist.

Kella kolme ja nelja wahel otsis ta niiviisi õnne, et ühe doki sillal hulkus, kuhu mustad kotid ja kastid olid riita laotud.

Kell neli läks ta kodu poole teele, et filosoofilise ükskõiksusega õnne oma woodis oodata.

Ja ta ootas seda. Oh! Naeruwäärse, meeletu lootusega; sest ta ei tahtnud uskuda, et ta ultimaatum elule tagajärgi ei anna.

Wiimaks kajasid läbi paksu udu pehmesti wirisewad toonid tema juure tuppa; Westminsteri kellamäng laulis kella wiit.

Siis tõusis ta, astus akna juure ja awas selle.

Raske, tihe udu ei näidanud temale tühjust ja ei lasknud temale ka peapõiritust tekkida, nii et inimesel tung oli temasse nagu udusulgedest woodisse wajuda.

Herbert hüppas aknast ilma pikema kaalumisetä wälja.

Eetrihais tungis temale ninna, ta oimukohad wasardasid pisut, aga muidu ei tunnud ta mingisugust walu.

Ta nägi oma ümber mõnda politseimundrit ja mingisuguse ametiruumi määrdinud seinu.

„Temal pole wähematki wiga,“ kuulis ta enese taga üht häält ütlewat, „aga härra on surnud.“

Herbert nägi nüüd enesest arwata kaks meetrit eemal üht waibaga kae-

tud kuju, kust mustades lakknahast saabastes jalad wälja waatasid.

Instinktiivselt taipas ta, et nüüd peab waletama.

„Kukkusin wälja,“ sosistas ta.

„Jah, aga kuidas siis?“ küsis jälle hääl tema taga.

„Kuulsin lärmi tänawal, ei wõinud udus hästi näha, kummardasin aknast wälja ja . . .“

„See kõlab tõenäolisena,“ ütles üks teine, palju lahkem hääl. „Mis wõib see waene mees parata, et minu onu just samal hetkel akna alt läbi läks. Minu kaotus on raske, sellegipärast arwan õigustatuks sellele õnnetule siin mitte etteheiteid teha wõi teda kohtulikule wastutusele wõtta. Härra coroner, arwan, ma wiin ta oma autoga koju.“

„See on Teie meeaususele ainult kohane, mylord,“ wastas endine hääl.

Herbert tundis, kuidas ta üles tõseti, pigistas silmad; aga ta oleks warsti üllatuses karjatanud, kui ta nad toreda auto pehmeil padjul jälle awas; sest ta tundis ära selle auto beesh sammelist ja orhideedest seinkorwis. Keegi noor, väga elegant härra istus ta kõrwal ja naeratas temale lahkesti wastu.

„Minu nimi on Graham Westlock ja ma ei kuulu tänamatute liiki.“

„Aga, mu härra . . .“

„Teie saate minust kohe aru, kui ma Teile ütlen, et Teie kukkusite kolmandalt korralt, kukkusite minu onule lord Hawley Westlockile.“

„Mis, rikkale lord Westlockile?“

„Mõni sada miljoni on seda küll, pealegi väga wana aadel ja kõige pealt oli ta ihne, sest sellise wõimatu ilmaga läks ta jala, et mitte auto peale raha

kulutada. Jah, nii siis, see kadunud lord Westlock oli minu onu ja tahtis parajasti adwokaadi juure minna, et mind pärandusest täitsa ilma jätta, kui talle õnnetus juhtus.“

„Oo!“

„Kas saate nüüd aru? Armas sõber — jah, lubage ennast selleks nimetada — lubage, et Teile selle tsheki annan wiietuhande naela peale. See on kõik, mis mul sel tunnil käes on, aga tulewal nädalal saan ma enesele lubama Teile weel teist sama suurt tshekki anda, ja peale selle ärge unustage, et ma olen tänulik inimene ja Teie wastu ka tulewikus huwi saan tundma.“

Mõni minut weeresid nad waikides edasi.

„Ah,“ pomises Herbert äkki. „Miline tore auto!“

„Nii? Meeldib ta Teile? Siis, palun, wõtke ta omale. Ei, ei, ärge hakake wastu. Teie ei tee mulle sellega kahju, sest minule meeldiwad Prantsuse autod enam.“

— — —

Herbert lõpetas oma õhtu väga peenes restoraanis.

Õösel külastas ta weel üht kallist, kinnist tantsulokaali, kus keegi ilus itallaanna talle oma erilist tähelepanu pühendas.

Ärgates esimese järgu hotellpalees, wajus ta unistustesse rikkaste Cityinimeste lõbude suhtes.

Siis tuli talle meele ta Shoti põlwenemine ja ta otsustas enesele osta mugawa mõisa Leithi lähedale, kaks hagiijat ja hea jahipüssi.

Sellepärast müüs ta auto ära.

Sügawused.

H. Wühner.

*Kes läbi läind on sügawustest,
See naerab ainult harwa weel.
Ta hing on raske mälestustest
Ja hõisked unustab ta keel.*

*Ta pea on palaw küsimustest,
Mis ta on leidnud eluteel — —
Kes läbi läind on sügawustest,
See naerab ainult harwa weel.*

Mees Montebideoft.

Inglise kirjaniku T. C. Bridges'i romaan.

1

1.

Rokkupõrge.

Kristallselge oli wesi, ainult terge tuuledõhk kräsutas tema pinda — kõik näitas, et Peeter Carr tiigis hea õnnega wõis kalu õngitseda.

Alga kalad ei tahtnud õnge wõtta, ja õngitseja ei saanud neid nähagi, ehk ta küll neid kannatlikult ootas.

Viimaks loidus ta sübidus. Uurimal pilgul wahtis ta üles taewa poole, et saladusele wõtit leida. Ja seal see juba oligi. Ille Omer Beami sakiliste tippude lähenedes ta, esiti ainult kergesti kui õrn pilwefene, siis paksult ja hallilt kui raske puuwillapall.

„Udu,“ pomises Peeter resigneerituna. „Nii siis pole täna enam midagi loota. Kõige parem on jälle koju minna.“

Ta keris õngenõõri kofku, pööras ja sammus järsku kaljuseina mööda üles.

Weel enne kui ta poolele mäeküljele jõudis, kattis juba paksu udupilwe äär tema. Umbes 40—50 meetri ümbruses polnud enam midagi ära tunda.

Wõõras oleks selles seisukorras kaotanud kindluse ja nõu. Peeter aga tundis teed ja leidis selle õppinud sportlase kergel sammul kiwide ja ohakate wahelt.

Jfka tihedamaks ja tihedamaks muutus udu. Tema siitajuma woogawad kogud tegid Peetri wahetewahel otja pimedaks, et siis talle jälle wõimalbada orienteerumist saja ja weel enam meetri kaugusel. Ta paks willane ülikond nõrestas niiskusest ja ta kübara äärest tilkus wesi.

Väbi paksu udutihi siras kiwival. Peeter ronis selle otja ja nägi oma rõõnuks, et oli leidnud peatee.

„Tore,“ pomises ta lõbusast. „Olen päris otseti tulnud. Ja nüüd koju! See wamm, kuiwad riided ja palaw tee.“

Peeter oli sel päeval mitu head penikoormat rännanud ja wäljawaade rahulikule õhtule sirawa kaminatule ees rõõmustas teda. Alga weel enne kui ta weerand penikoormat oli rännanud, äratas kõle appihüüe ta tema armsaist niistustist.

Silmapiilk peatas ta.

See oli neihüäl! Alga kust ta tuli? See hirmus udu pettis silmi ja kõrwu!

„Appi! Jätsand Jumal, kas siis kedagi siin

ei ole?“ Hüüe kattes nii äkki, nagu oleks keegi ta kõrvalt käega kinni kahmanud.

Nüüd oli Peetrile häälte suund selge ja ta ruttas kiiresti sinna poole.

Kaugele tal jõosta ei tulnud. Juba sada sentmi eemal awanes temale pilt, nagu ta seda waid mõnes rõõwsihilms näinud.

Tee ääres laial rohuribal hoidis keegi suur, wäga tugew mees kahe käega kinni üht neitut, kes, kuidas Peeter kohe wõis näha, emast juba kängesti oli kaitsnud.

Mees kandis mangiriideid, mis oma punaste ja siniste wõõtidega enam kui eemallükkawalt mõjusid. Mehe jämedat nagu katkid peale selle weel muustad habemetüükad, mis ligi tsentimeetri pikad.

Weel kord kuulas Peeter.

„Nectud weel kord — pea suu! Anna raha siia — aga kõik, mis sul on, ja ma lasen su lahti. Kui mitte, siis kustutan su eluküünla.“

Peeter oli ülikoolis wiimasel aastal raskekaalu meistriks tunnustatud; aga ta oli ka selle peale treeneritud, et oskas oma temperatuuri taljutada. Sünnuus, mida ta nägi, oli ifegi poksiija külmale werale liig. Iga weretilk kees temas vihas; paari sammuga jooksis ta wõitlejate juurde ja tormas summitõõlise kallale.

Nii kiire kui Peeter ka oli, teine oli sama kiire. Silmapilk lastis ta neiu lahti, kes kraawi kaldale wankus, pööras wälkkiresti ja ootas Peetri kallalekippumist.

Peeter, kes oma jõudu tundis, jooksis mehele kohe kallale. Alga omas wastifu üllatuse, märgates, et tugew louahoop, mida ta toorele wangile tahtis anda, osawasti kõrwale löõdi ja Peeter emast nüüd kaitsma pidi kardetawa hoo eest paremalt poolt.

See mees tundis possimiseft enam kui ainult waatamise järele; selle juures oli ta Peetrift weel wähemalt kolm tolli pikem, omades seega ka suurema käenlatuse. Silmapilk oli Peetrile selge, et wõitlus lapsemäng ei olnud, ja selle järele korraldas ta oma takkifa.

Jnstinktiwseft lastus ta kui harjunud poksiija küüru.

Summitõõline aga ei annud talle aega mõtisklemiseks. Temagi oli kohe märganud, et tal tegemist oli poksiijaga, ja sellepärast katsus ta nüüd, oma suurust ja raskest arwesse wõttes, Peetrit kufutada.

Kallalekippumise hoog ja mehe pingutatud

lihaste raudne kõvadus manitsefid Peetrit ette-
maatusele. Ta teadis, et teda siin raske võit-
lus ootas. Ta taganes, aga tal oli apardus,
ta pahem jalg ei leidnud tuge; üks kivi oli
libisenud ja juba tundis ta oma labajalajatus
pistvat valu. Ta oli ühe jalasoone wigasta-
nud ja wankus hetke aega. Silmapilk kasutas
summitööline tema määratust ja wõttis tugewa
hoobi andmisefeks hoogu.

Peeter laskus peaaegu põlwili, wiimasel
hetkel aga kaotas summitööline tajakaalu, ja
enne kui ta enese jälle oli püsti ajanud, andis
talle Peeter, kes waheajal äkilisest walust jalas
toibunud, hoobi lõuale, nii et ta wastane
wankus.

Nõrgem mees oleks seda hoopki saades kuf-
kunud. Siin kuulis ta waid tagasihoidud hoi-
gamist. Wastane taganes pisut, et siis seda wi-
hasemalt Peetri kallale kippuda.

Kõik, mis Peeter sel hetkel teha wõis, oli
enese kaitsmine hirmsa kiruse ja ägedusega
langewate hoopide eest. Peale selle walutas ta
jalg hirmsasti ja tundis, et see teda tegi nõr-
gemaks ja talle walmistas takistusi.

Nüüd taganes summitööline jälle mõned sam-
mud ja ta hoobid harwenesid sedawõrd, et Pee-
ter jälle lootma hakkas. Aga ta ei leidnud oma
nõrgendatud jalale kindlat peatust. Ta pidi
ootama, kuni wastane jälle peale tungis.

Ta ei tarwitfenud kaua oodata. Juba läh-
enes mees talle uuesti. Summitööline ei tun-
nud ju Peetri kaitseseisukorra põhjust ja kippus
nüüd oletades, et Peeter araks tehtud wõi liig
etwaaatlik on, kõigest jõust temale jälle kallale.
Peeter pidi enmast tublisti kaitsma, et mitte
tunda saada metšiku mehe jõudu. Aga ta ei
jäänud wahtima, waid pani kõigest jõust wastu.
Suure järskusega andis ta oma kangelasle
wastasele kõwu hoophe kõigele kehale, hoophe,
millest mõned, nagu ta seda wastase walust
wiltukistud näolt nägi, hästi märki läksid.

Jälle taganes mees, seeford waid sekundiks,
ja juba algas ta uuesti. Peeter aga andis kal-
lalekippujale nii kõwa hoobi ninale, et see tui-
kus. Peeter pidi talle järgnema, et seda situ-
atsiooni ära kasutada, ja wälkfiresti walas ta
temale hoobi hoobi kannule.

Aga poisid paistis olewat rauast. Wõimatu
paistis olewat temale knock out i a n d a.

Ja pealegi andis ta Peetrile hoobi, mis
selle walus uimaseks tegi. Peale selle wõis ta
waid ühe silmaga näha; wastane oli ta otja-
esisele haawa lõõnud ja sealt tilkus veri, nii
et ta weel poolpime oli.

Nüüd weel wiimane kallaletung, ütles Pee-
ter enesele, sest kaua ei jõudnud ta enam wastu
panna. Ja sellele mõttele järgnes Peetri poolt

kõigest jõust antud hoop; iga närw, iga muskel
walutas ta käsivarres pingutuselt — nii kõ-
wasti oli ta lõõnud.

Wõitlus oli otjas; nagu läbiætud puu
wankus summitööline ja kufkus siis prantjatades
maha.

Peaaegu oleks ka Peeter kufkunud. Ta jõud
oli otjas, ja kui wõitlus weel sekundigi kauem
oleks kestnud, oleks ka tema wäsimusest ja när-
wide ülekülgsest pingutuselt minestades kokku
warisenud.

Aga juba toetasid teda kaks tugewat käsi-
wart; neiu, kelle ta hirmsa summitöölise wõimu-
sest wabastanud, oli tema juurde jooksnud, toe-
tas teda ja laskis ta pikkamisi maha rohule
wajuda.

2.

Jlus nädal ilutu lõpuga.

Lähemal minutitel tundis Peeter aimult,
kuidas neiu tal were oma taskurätiga näolt ära
pühkis ja tema eest hoolitfes nagu hea ema
oma haawatud lapse eest.

Siis aga wõttis Peeter kõik meeled kokku.
„On see kaabakas Teid wigastanud?“ küsis
ta murelikult.

„Sumalale tänu, ei. Tahtis mind rööwida.
Aga Teie olete haawatud?“

„Mu jalajatt walutab hirmsasti. Näib, et
olen ta wõitluse alul nifastanud. Hull lugu,
mis sellega teha? Peale selle tuleb see kaaba-
kas nii ruttu kui võimalik jälle wangištada.“

„Jätame ta esiojtsa,“ ütles neiu ruttu, „ja
waatame, et Teie liiati ei kannataks.“

Peeter, kes juba toibunud, konstateris
nüüd, et noor daam wõluw oli. Tema puna-
kalt sirawad kuldjumksed olid wõitluses wallan-
dunud ja rippusid nagu kallid mantel ta õlgade
ümber. Denast näost waatasid kaks sügawsiinist
selget silma Peetrile murelikult otja.

„Meie maja on üsna lähedal; kas usute, et
suudate minu toetusel nii kaugele minna?“

„Teen, mis võimalik. Otters Holt, mis
arwate?“

„Jah ma olen seal.“

„Siis olete preili Lovell?“

„Olen Joyee Lovell. Aga meie ei taha siia
jääda ja lõbusasti westelda, kuni see inimene
jälle toibub. Teine wõitlus oleks Teie jõule
liig.“

„Jah, ma kardan tõesti, et see minu jõust
üle käiks,“ mõõndas Peeter. „Juba seismine
teeb mulle waewa. Aga kas ei ole ma Teie
kæele toetuma liig raske?“

„Olen noor ja tugew,“ wastas neiu, „selle-
pärast olge muretu.“

Ja ta ei olnud palju ütelnud. Sirge kui määnd, näis neiu ometi olevat kõwa ja spordist terastatud; ta toetas Peetrit waemata, mis kahtlemata polnud tühi asi. Kui wajaalik see abi oli, nägi Peeter alles niid; ilma neiu teo- wõimja toetuseta ei oleks ta sammugi edasi saanud.

Warsti juba näewad nad Otters Holti oma ees seiswat; ilus, wana maja, paksudest palki- dest ehitatud, otse mäeajal ja piiratud aiast, mis ulatas weeni. Aga udu peitis kõik muu iluduse, ja Peetrit polnud praegu tujugi selle wäikele maamaja ja ta ümbruse suuremaks sil- mitsemiseks. Tee mõtluselkohalt siia oli waid lühike, aga Peetrile ometi nii raske, et ta enese tundis olevat nagu taewas, kui ta wiimaks wõis sohvale lastuda ja oma wigastatud jala wälja siurutada.

„Minu isa pole kodus, aga Jaspar, minu wend, on kodus,“ ütles Joyce ja helistab.

Foy, wanem majateener, tuli ja küsis noore daami soowide järele.

„See härra on wigastatud. Looge ruttu pisut konjakti ja kutsuge minu wend.“

„Mis saab wahel ajal sunnitöölistest, preili Lovell?“ katkestas Peeter. „Tema põgeneb ja kaob, kui me teda kohe ei wangista.“

„Olge muretu; aednik ja tema abi lähewad kohe teda tabama; seni kõlistame wanginajja.“

Wana teener kadus. Tema taga awanes jälle uks ja sisse astus sihwasas noormees, kelle julge nägu ja selged sinisilmad Peetris kohe äratasid sümpaatia. Paraku kitsendas noo- remehe noorusprisket olemust pisut see, et ta üht jalga pisut järele wedas. Peeter nägi kohe, et ta ees seisis preili Lovelli wend; kuigi ta oli pisut tõmmum õest, nende sarnadus paistis ometi silma.

Lühidalt teatas Joyce oma wennale, mis sündinud, mille järele Jaspar kohe wälja ruttas, et kõik kaabaka tabamiseks organiseerida.

Foy tõi wahel ajal konjakti, mis oli wana ja hea, ja Joyce andis seda Peetrile, ja see aitas Peetri marsti jälle tujuu.

„Niid aga Teie jalg.“

Juba kummardas Joyce Peetri kinga lahti tegema.

„Oh, palun, sellega saan ise hakkama,“ tör- jus Peeter

„Sead patfiendid peawad alati oma rawit- sejannade sõna kuulma,“ oli wastus.

Ja ilma et Peetri wastuwaidlusest oleks hoolinud, awas ta ettewaatlikult, et haigele mitte walu teha, kinganõõrid ja tõmbas kinga ja juka tal jalast. Nähes Peetri jalga, raputas ta tujaselt pead. Jalg oli kõwasti paistetunud ja naha alt paistis tume wereplekk.

„Lähewad kaks nädalat ei saa Te sellega käia,“ ütles neiu oma wabameelsel wiisil.

Seda kuuldes tegi Peeter pika näo.

„Loll lugu! Ja mina olin juba röömu- sta- mid ilusa forellipüüu üle.“

„Selle wastu on Teil siin sohwal õige igaw aeg mööda saata, kardan ma,“ arwas Joyce.

„Aga ma ei wõi Teid ju oma siinolekuga tülitada; Teie ei tea ju minu nimegi ega mi- dagi minuist.“

„Siimene puudus on kergesti kõrwaldatam,“ wastas Joyce rahulikult. „Ja teine tõendus pole küllalt tabaw. Tean, et olete julge mees ja gentleman,“ ütles ta tasakesi ja tõsiselt juurde.

„Minu nimi on Carr — Peeter Carr,“ kogeles Peeter ruttu.

Joyce waatas talle näkku — ta määsis parajasti Peetri jalga:

„Sir Anthony Carri poeg?“ küsis ta siis.

„Ei, tema on minu onu. Minu isa ja ema jurid, kui ma alles üsna noor pois olin ja onu Anthony wõttis mu siis enese juurde.“

„Ka minu ema on ammu surmud,“ ütles Joyce tasakesi ja mõtkikult.

„On mäge nii hea? Kas ta ei pigista?“ küsis ta siis murelikult, mähet nõelaga kinnitades.

„Ta on lihtsalt muinasjutulik,“ tähendas Peeter, waadates selle juures waewalt mähitu- sele, waid walfjale peale oma ees. Talle näis selgumata, et kahenädalane tegewusetus siin ei wõitski olla nii wäga paha asi.

„Ja niid tee,“ märkis Joyce. „Wististi on mu isa ka wahel ajal juba koju jõudnud.“

Juba awaneski uks ja ilmus härra Lovell; wäike, kuiwetanud mees filmapiistwalt suurte sinisilmadega, mis selgelt wälja ilma waatasid.

„Mis ma kuulen, Joyce, sulle on keegi põ- genenud sunnitööline kallale kippunud? See tuleb igawesest hullumisest ja weel ükspäinil! Olen seda sulle alati ütelnud!“

Joyce katkestas lühidalt:

„Siin on härra Carr, isa. Tema tuli mind päästma ja on sunnitöölisega maeldes jala ni- kastanud. Härra Carr on sir Anthony Carri, keda sa tunned, wennapoeg.“

„Muidugi tunnen ma sir Anthonyt õige hästi; wiibisin ju weel alles hiljuti tema asun- duses Carrs Holtis. Nii siis olete Teie ta wennapoeg. Milline iselaadiline kofkusaamine. Olen tõesti wäga röömus, et Teid siin meie juures Otters Holtis wõin teretada, ja loodan, et siia jääte seniks, kui olete jälle terweks saanud.“

Peetri meelest oli see pisike mees liig laiu- taw, ja tal oli hea meel, kui tee tuli. Õige tee mugawas ilusas suwilas, wäikesed, kuu- mad saiad, toredasti marmelaadiga warusta- tud wõileiwad ja hull koort seijid lauul. Joyce teenis Peetrit ja see lastis seda enesele hea-

meelega meeldida ning tundis enese olevat nagu taemas. Tema isugi polnud õnnetuse tagajärjel nähtavasti kannatanud.

Wimaks, teelauda koristati juba, ilmus õige tufase näoga Gaspar jälle lämele.

„See kaabakas on kadunud, nagu oleks maapõu ta enesesse neelanud; mitte jälgegi pole temast enam järele jäänud.

„See on tõesti hull,“ algas Peeter ärmalt; aga enne kui ta sai jatkata, katkestas teda Joyce.

„Warem wõi hiljem tabavad wangiwahid ta ometi,“ seletas ta. „Dartmoorist ei ole ju aastate jookful aimuski wang weel pääsnud.“

Õde ja wend harmoneerusid üksteisega hästi ja Peetrile meeldis wäga noor, tark mees, kelle kurb õnnetus eluajaks oli teinud lonkuriks.

Gaspar jälle oli waimustatud noore spordimehega tutvumemisest, kelle positiivseimuse tagajärgedest ta juba oli kuulnud, ja ta nõudis, et temale kõik täpselt jutustataks, kuidas mõistus suunitöölisega oli arenenud.

Enne kui Peeter samal õhtul magama heitis, selgus talle, et tegemissetus, millele ta nüüd määratud, ometi sugugi hirmus ei wõinud olla; sest ta leidis enesel nende armastuswäärsete inimeste juures nii hea olewat, et lähemate päewade üle otsekohesest rõõmu tundis.

Ja Peetri lootused ei pettunud; Joyce ja Gaspar kandsid ta eest hästi hoolt. Teine neist wiibis alati tema juures. Rahulikud tunnid mõõdukas lõbusas jutus. Ainus, kes oma liialdatud lähematusega esitawalt mõjus, oli wana Lovell; ikka jälle rääkis ta, kui hirmus see olla, et põgenenud kurjategija, kes wangide nimekirjas Sabes Holti nime kandis, ikka weel tabamata oli.

Kümmendal päewal Otters Holtis wiibides jõudis Peeter selgusele: esiteks, et ta juba kahe kapi najal wõis käia, ja teiseks, et ta Joyce Lovelli oli armunud.

Mõni päew hiljem leidis ta hommiikul einelaualt serwieti kõrwalt kirja. Lähemal waatlemisel tundis ta aadressilt ära oma onu Anthony kritselbawa käekirja. Ja luges:

„Armas Peeter,

ma loodan, et su käsi jälle sedawõrd hästi käib, et wõid wõimalikult warsti linna tulla, sest et mul waja on sinuga tungiwalt rääkida. Asi on äärmiselt kiire ja tähtis ja puutub sama hästi sind kui mind. Olen sulle ju rääkinud, et minu wanem wend, David Carr, mõni aasta tagasi kadus. Tema surm kinnitati kohtu poolt, enne kui ma päranduse wastu wõtsin. Täna kuulen nüüd Calvert ja Keene't, et keegi mees, kes wõeldawasti tahtwat olla Davidi poeg, Argentiinast on tagasi tulnud. Adwokaat-

did juhivad mu tähelepanu sellele, et tõendused, mis ta oma tunnistuse kindlustuseks esitab, ehtsad olla ja sellepärast wististi hästi wõltsitud on. On esimene tõendus tõi, siis olen ma waene, ja mitte mina ükspäini, waid ka Sina.

„Sinu ustaw lell Anthony Carr.“

3.

Bimedaim forter Londoni läänes.

Peeter pidi kirja faks korda läbi lugema, enne kui ta selle mõttest täielikult aru sai. Siis wajus ta toolile ja wahtis toas tarretult ringi; kedagi polnud weel seal.

„Suur Jumal, mu waene wana lell,“ pomises ta natukesel aja pärast.

„Mis Teil on, Peeter?“

Peeter kähwas piisti ja waatas ringi. Ta polnud Joyce tuppataulekut märganud.

„Jumala eest, mis on sündinud?“ küsis neiu hirmunult. „Kas saite pahu teateid?“

„Mitte just rõõmustawaid, Joyce; aga lugege ise ja katfuge sellest selgust saada,“ wastas Peeter nõrga naeratusega.

Neiu wõttis kirja ja Peeter nägi, kuidas ta hirmunud pilk lugesel tõsijemaks muutus.

„Oh Peeter, Teie waene lell,“ ütles ta kurwalt.

„Bole ju weel wõeldud, et see tõi on“ jatkas Peeter. „Kogu see asi wõib olla pettus — tihti on seeluguseid asju kuulda.“

„Jah, muudugi on see wõimalik,“ kinnitas Joyce ruttu.

„Halloo, millist mäsufukawa sepitsete siis teie?“

Mad waatasid üles ja märkasid Gasparit.

„Miks ei sõb teie siis einet? Sedawiiši läheb ju kõik külmaks.“

„Kas peab ta seda lugema, Peeter?“ küsis Joyce.

„Muidugi. Olen wäga rõõmus, kui ta mulle ütleb, mis sellest arwab,“ wastas Peeter ja ulatas Gasparile saadud kirja.

Gaspar oli asjalooft juba ainfa pilguga aru saanud; temal oli oskus, kirjutatud ja trükitud seletustest kohe sisutäppi leida.

„Sellest jatkub muidugi isu rikkumiseks,“ ütles ta. „Aga kuulge, Peeter, ärge wõtke seda asja nii traagiliselt. See koogu kupatus wõib olla waid lõks.“

„Peeter ütles praegu sedasama,“ ütles Joyce ruttu wahele. „Olekski ka hirmus, kui ta tõi oleks.“

„Mis mehed need on, Calvert ja Keene?“ küsis Gaspar oma kiirel wiisil.

„Mim lelle adwokaadid, wäga hea nimega mehed,“ jutustas Peeter.

Jaspar oli väga tõsine.

„Teie usute, et tõendused, kui advokaadid nad läbi vaataksid, on tingimata ehtsad?“ küsis Peeter.

„Armas sõber, kust võin mina seda teada? Advokaadid ütlevad: „Ehtsad või väga hästi mõltsitud!“ Rõõmlemata on siin viimastega tegemist. Kas Teie lell on väga rikas?“

„Peale finniswara on tal aastas umbes kaheljatuhat naela tarvitada. Kui Teie teda näeksite, ei tahaks Te seda muidugi uskuda. Ta kannab wamu ülifondi ja elab Londoni-lääne kõige pimedamas korteris üksi oma wana teenri Scruttoniga. Teda huwitawad waid wanad miniatüürid, muustubafatoosid ja teised sarnased asjad.“

„Ja teie olete tema pärija?“ küsis Jaspar edasi.

Peeter kehitas õlgu.

„Kord jättis ta mulle usku, et jelleks kord saan. Teie teate ju, et tema mõis Carrs Holt minu waltiseda on. Selle eest saan temalt aastas kolmsada naela.“

„Teie lell kirjutab, et asi Teisese samati puutub kui temasse. Sellepärast on Teie oletus õige. Teie peate nii ruttu kui võimalik tema juure sõitma.“

„Bean kõhe sõitma,“ kinnitas Peeter.

„Ülelõika rutata ei maksa. Alles kell 12.30 läheb rong Clevertonist teele ja ma saadan Teid wanakris walfali. Nii siis: pea päästi, sõber! Ja nüüd sõõte einet!“

„Mis on lahti, härra Carr?“

Härra Lovell on poja wiimseid sõnu parajasti kuulnud.

„Härra Carr, Teie tahate meilt lahkuda, ja weel nii äkki?“

Peeter seletas wanale härrale põhjuse ära ja see tegi ehmunud filmad.

„Msi on tõesti pagana tõsine! Kui keegi juba kohtuteel omale õigusi nõuab, siis peab ta neid ka mõima tõendada. Mul on tõsine kahju sir Anthonyst kui ka Teist, härra Carr. Sirmus on minuti jookful kõik oma raha kaotada!“

„Mitte nii lähematult, isa,“ katkestas Jaspar kaunis kärjitatult. „Profjess pole ju weel alamõdki ja niinimetatud tõendused mõiwad kõik olla mõltsitud.“

„Muidugi. Seda loodan mina ka. Loodan seda kõigest südamest, kuid kardan, et asi waevalt nii on. Kurb, väga kurb. — Joyce, see rōstitud leib on nii kõwa kui nahk. Helista, palun, ja ütle, et nad ta paremini rōstitaks.“

„Kuidas on see ometi võimalik, et see mees on Joyce ja Jaspari isa,“ mõtles Peeter einet süües eudamisi.

Palju ei mõinud ta süüa; kiri oli ta isu rikkunud. Niipea kui mõis, läks ta oma tuppasse ja pakkima.

Siis läks ta alla oma õngetarbeid tooma. Kojas kohtas ta Joyceet, kes tema juurde astus.

„Teie ei tohi isa järsku olemust pahaks panna, Peeter,“ ütles ta tõsijelt. „See on nii tema wiis.“

Peeter silmitses neiu ja ta filmad teatasid Joyceele, mida ta suu ei julenud wäljendada. Neiu õrnadesse põskedesse tõusis äkki hele puna ja ruttu lõi ta filmad maha.

„Ei, Joyce, seda ma tõesti ei tohi,“ ütles ta taja. „Olen peaaegu ka kerjus.“

Neiu waatas temale jälle filma ja naeratas. „Ka kerjused tohiwad paluda, Peeter,“ watas ta taja.

„O Joyce,“ ja juba oli ta oma käe neiu piha ümber pannud ja nende huuled leidfid üksteist.

„Joyce! Joyce!“

Härra Lovelli häält kuuldes kähwasid nad üksteisest eemale. Tasukell käes, tuli härra Lovell ruttu kotta.

„Ah, siin olete Teie, härra Carr,“ ütles ta oma lähedal wiisil. „Kell on juba üksteist läbi, niisiis on aeg Teil minna. Jaspar ootab Teid juba wäljas.“

Kas wanal Lovellil mingijugune kahklus oli, ei teadnud Peeter. Igatahes ei annud ta noortele inimestele enam võimalust ehitamatult kofku saada. Wiis minutit hiljem istus Peeter ka juba wanakris ja sõitis Clevertoni raudteejaama.

„Ja Te kirjutate mulle, mis on sündinud?“ olid Jaspari wiimised sõnad, kui rong liikuma hakkas.

„Aga teadagi, Jaspar, ja ütlege Joycele, et ta mulle armas on,“ palus Peeter ruttu.

Jaspar ei inestanud põrmugi.

„Ütlen seda talle,“ ütles ta südamlisult, ja rong weeres minema.

Rong jäi hiljaks. Alles kell 9 jõudis Peeter Londoni. Ruttu wõttis ta auto ja lastis enese ofseteed lella elukorterisje wiita, mis seisid Ringstreetil ühes wanas, kitsas majas.

Peetrit oli korteri jaoks oma wõti. Nii ei tarwitsejenuud ta helistada. Simestades leidis ta korteri pimedada olewat. Üst awades lõi talle raske, ifesugune lõhn wastu.

Üksikelt rahutuks saades, kobas ta elektrimupu juure ja keeras tule põlema. Nüüd oli wähemalt korridor walge. Aga elukorterist ei kostnud wähematti häält.

„Scrutton,“ hüüdis ta.

„Ei mingit wastust.“

Peeter läks ofseteed elutuppa — tühi —

ei kedagi eluolemuft — ainult palju miniatuure ja wamu asju, mis ruumile andsid mõne muuseumi väljanägemuse, seisid siin põrandal ja seintel. Siingi tundus wastikut haisu.

Nüüd sai Peeter tõesti rahutuks, ruttas lella magadistoa ukse juure ja koputas.

Keegi ei wastanud.

Peeter ei wiivitanud enam sekunditki. Ta awas ukse ja keeras tule põlema.

Ra siin nägi ta määratu palju pilte seintel ja wäikese kapiteelse täis miniatuure. Woodi seisid ukse wastas seinäääres. See oli korratuses, nagu oleks keegi äkki tahtnud woodiasju maha kistuda.

Ja seal, seal woodi ees lamas sir Anthony, käed wälja sirutatud, nagu wastu põrandat, keset werelõiku.

Uinast pilgust oli Peetrile küllalt teadmiseks, et tema loll surmud oli.

4

Rahesfajada naela.

Peeter oli alles noor mees. See oli esimene kord, mil ta surmud nägi. Ta ehmatud oli nii suur, et ta enese otse haige tundis olewat. Silmapilgu seisid ta wäiksel ja kangelt nagu oinas, wahtis maha oma õnnetu omu laibale, mis nii wäiksel ja ometi nii pealekaebawalt werestnõretawal waihal lamas.

Siis toibus Peeter jälle ja kummardas äkilise enesewalitsusega maha ning wõttis lella kae oma kätte.

See oli külm ja hakkas juba tarduma. Mingisugust elumärki polnud enam lehas. Instinktiivsel tahtis Peeter laipa üles tõsta ja woodisje asetada. Aga siis loobus ta sellest. See raskendaks politseilist uuriugut; esiti pidi politsei mõrtsukatõkkoha täpselt üle waatama ja nimelt nii, kuidas ta lella oli leidnud. Kohe sai talle selgeks, et ta asja kohe politseile pidi teada andma.

Ta läks elutuppa tagasi, kus telefon seisid, aga enne kui ta sinna astus, pani ta weel midagi tähele.

"Scrutton" ütles ta poolwaljusti. "Kus on siis Scrutton? Ta peab ju siin olema."

Scrutton oli ta lella teener, wäga wäikne, kelmise wanadusega mees, kes juba mitu aastat sir Anthony teenistuses seisid.

Täidetud mõttest, kust ta Scruttoni wõiks leida, ruttas Peeter korridori mööda kõõki.

Röögiuks oli kinni. Awades lõi talle sealt sama magus, paha õh wastu, mis talle juba kogu korteris oli ninasse tõusnud. Kuid siin näis see olewat kõige kangem.

Ruttu wõttis ta tule üles ja hele walgus näitas Scruttonit, kes lamas põrandal laua ja kolde wahel.

Mees lamas nii liikumatult, et Peeter esimesel hetkel uskus, et teda sama saatus on tabanud kui lella. Kuid lähemal waatusel märkas ta, et teener weel tasakesi hingas.

Peeter kummardas ta kehale.

"Hei, Scrutton, Scrutton!" hüüdis ta waljusti.

Teener ei liigutanud. Ta ei olnud hüüdu nähtawasti kuulnudki. Ta silmad olid suletud.

Peeter kiskus afna ruttu lahti. Kloroformi lõhn oli nii kange, et juba Peetrigi peas hakkas kihama.

Siis katsus ta Scruttonit uuesti äratada. Koputas teda ja pritsis talle wett näkku.

Äkki pomises Scrutton midagi, nagu keegi, kes unes räägib. Siis kaotas ta jälle meele-märguse, ja kõige waewa peale waatamata ei suutnud Peeter teda uuesti äratada.

Nii siis oli waja ruttu politsei kutsuda ja Peeter läks korridori kaudu jälle elutuppa tagasi.

Ta tahtis parajasti telefoni kuuldetoru kätte wõtta, kui ta oma kae weel kord lastis maha wajuda. Tal oli wastumeelt kogu seda asja politsei kätte anda. Muudugi teadis ta, et jeda warem wõi hiljem peab tegema, aga enne kui ta politsei kutsus, tahtis ta ise ometi pisut enam leida.

Seni polnud ta weel leidnud wähematti motiivi, mis oleks wõinud mõrtsukatõõ põhjuseks olla: Äkki tuli talle meelde lella kiri ja Tudor Carri asi. Kas oli see küll wõimalik, et Tudor Carr selle teoga kuidagi ühenduses seisid?

Aga ta heitis selle mõte jälle kõrwale. Kui Tudor Carri nõuded õigustatud olid, siis oleks ta wistiski kõik muu teinud kui selle teo. Ja kui ta nõuded olid õigustamata, siis ei aidanud ju ka sir Anthony tapmine midagi, sest siis oli ju tema pärijaks Peeter.

Uinast seletuses oli ja jäi murdwargus. Peeter wõis ju kergesti weenduda, kas midagi oli kadunud. Ta otustas korteri ruttu läbi otsida, enne kui politsei kutsus.

Ta läks tagasi magadistuppa. Laiba nägemine pani ta wärisema, aga ta waldas ennast ja hakkas tuba läbi otsima.

Kõige esiti nägi ta õblalal kulduri ja mitut lella rasket, kunstlikultilustatud pitsat-formust. Nende kõrwal oli pisut hõberaha.

Besulalal sätas paar imeilusat wanakullast käsiharja. Kõik need asjad olekid ometi warga tähelepamu kõige esiti oma peale tõmmatud.

Seal seisid ka kallid miniatuurid. Niipalju

kui Peeter pealiskaubse nägemise järele võis otustada, ei puudunud neist ükski.

Peeter teadis ka, et ta lell harilikult kannis palju raha korteris hoidis. Sir Anthony külastas tihti kunstioksjoneid ja armastas harilikult ikka sularahaga maksta.

Nii siis läks Peeter elutuppa tagasi ja tõmbas torelda kirjutuslaua sahtli akna lähedal lahti:

Sahtel polnud lukustki ja üsna peal seisis kõige paremast wene nahast tehtud wana rahatašku, mida lell alati kaasas kandis.

Peeter awas rahatašku ja leidis ta täis olevat paberrahadest — õige suure summa. Ta mahtis rahale. Nii polnud siin ka rõõm-mõrtsukatööga tegemist.

Uga mis võis selle hirmu, teo põhjus olnud olla? Asi muutus ikka kummalisemaks.

Äkitselt äratas kerge pragin Peetri ta mõtetest. Näis, nagu oleks mõni laud nagisenud. Ta pööras ruttu ümber vaatama, kes seal liikus.

Uga ta ei näinud kedagi ja jooksis ruttu korridori.

Sealgi polnud kedagi näha ega midagi kuulda, ometi oli Peetrile selge, et ta polnud effinud. Rähku ruttas ta kõõli, kuid sealgi polnud midagi muutunud. Scrutton lamas samuti, kuidas ta temast lahkunud. Mees hingas ikka weel raskesti ja näis olevat meelemärgufeta.

„Wististi tuli keegi trepist üles,“ pomises Peeter. „Nii siis pole minu kunstiga midagi teha; ma ei leia midagi. Pole teist teed, kui pean asja politseile teatama.“

Nüüd ei wiivitanud ta enam, läks telefoni juure ja wõttis kuuldetoru kätte.

„Milline number?“ küsiti keshejaamast.

„Kõrgele mulle kiiresti lähem politseijaoskond. Palun tungiwalt, sest asi on kiire.“

„Lähem politseijaoskond on Vine Streetil; ühendan Teid kohe,“ oli lühike wastus.

Silmapiilk seletas ta politseinspektorile, kellega ta enne weel ial polnud rääkinud, mis juhtunud.

„Hea küll,“ wastas ametnik; „üksikasju pole waja. Tulen wiibimata.“

„Ja tooge, palun, arst kaasa, sest teener Scrutton on ikka weel minestuses,“ jatkas Peeter.

„Sünnib nii. Kümme minuti pärast oleme kohal. Oleme rääkinud!“

Peeter riputas kuuldetoru aparaadi külge ja waatas weel kord ringi. Ta waatas awatud ukse kaudu magadistuppa waele lulle laibale, ja tundis enese olevat wäga üksiku.

Nial polnud ta lulle wastu erilist sügawat poolehoidu tunnud, seks oli sir Anthony olnud

liig kinnine. Uga oma pisut kangel ja kuival wiisil oli wana härra ometi alati tema wastu olnud hea, ja ta oli wanemate surmast saadik ka ta ainus sugulane.

Nüüd oli temagi surnud ja Peeter oli täitsa üksinda, ja mitte ainult üksinda, waid ka ilma rahata, kui Tudor Carr'i asi õige oli ja õigeks osutus.

„Ilma pennita!“

Waljusti ütles Peeter seda. Ütlusel oli hirmus kõla. Kuid see polnud weel kõige pahem. Kui Peeter ka just pillaja polnud olnud, ometi oli ta elanud elu nagu enam jagu teifi noori mehi, kel tulewikus teatud warandus on oodata. Ta ei teadnud ka täpselt, kuipalju tal wõlga oli. Waarsjada naela wististi. Nial polnud talle keegi krediiti keelanud. Ja seda oli Peeter siis ka kasutanud. Kui nüüd pärandus tõesti Tudor Carrile mõisteti, siis polnud ta mitte ainult waene, waid ka wõlgades.

Wälkkiiresti tulid talle rahapaberid kirjutuslauasahtlilis meelde. Neist aitas tal wõlgade korraldamiseks. Dieti oli see ju ka tema raha. Oli tema raha, kuni Tudor Carr oma õiguse selgeks tegi. Peeter teadis, et lell temale seda summat ka ei oleks keelanud, kui ta weel oleks elanud.

Kui see Peetri peast wälkkiiresti läbi käis, oli ta weendunud, et tal selle raha peale õigus oli. Mingisugust mõtet teo ülekohtust ei tulnud talle meelegi. Ta astus kirjutuslaua juurde, wõttis rahatašku ja luges selle sisu üle.

Seal oli täpselt kahesajada naela.

Ta pistis rahatašku põue. Waewalt oli ta sellega walmis, kui juba trepilt sammud kajasid. Ruttu läks ta ukse juurde ja awas. Kolm meest seisid väljas; suur politseinspektor tõfise näoga, doktor harilikku musta mantliga, wäike kohwike käes, ja tüse politseinik.

5.

Mõistatuslik lugu.

„Mõrtsukatöö saadeti korda kahe wõi kolme tunni eest. Surm on tulnud lõõgist pähe ja kohe. See lõõk on haruldase jõuga lõõdud, sest pealuu on täiesti purustatud.“

Nii oli politseiarsti Hodgeti otus, kui ta läbiwaatuselt jälle püüsti tõfisis.

Pikk politseinspektor, nimega Curtin, noogutas ja pööras Peetri poole.

„Kus wiibib teener, härra Carr? Teda nimetate, kui ma ei effi, Scruttoniks.“

„Ta lamab kõõgis,“ wastas Peeter. „Ta on silmanähtawalt kloroformeeritud. Aratada ma teda ei suutnud.“ (Järgneb).

Kümne aasta eest, 11 detsembril 1917. a.

tuli esimene salk Wiiburi kindluses teeniwaid eesti suurtükiwäelasi alampipnik J. Sild'i (praegu Naissaare komandant) juhatusel kodumaale, kelledest moodustati I. Eesti jalawäe polgu juures käsukirjaga 13. dets. 1917. a., eriline suurtükiwäelaste komando.



Kapten J. Sild,
praegu Naissaare komandant, esimesi Eesti suurtükiwäe organiseerijaid.



Kolonel J. Roska,
1-se suuttükiwäe polgu III. diwisjoni, hiljem Merekindluste ülem. Praegu kaitseliidu ülem.



Suurtükiwägi Eesti Wabadussõjas. Patarei positsioonil.

Maailma kuulsamaid naisi ja mehi.



Woldemar,
Leedu diktaator.



Gerdrud Ederle,
esimene naine, kes ujus
üle La Manche kanali.



Lindbergh, lendas esime-
sena ja ilma saatjata üle oke-
aani Ameerikast Prantsuse-
maale.



Lendur **Chamberlin,**
kes lendas ühes Lewin'iga
Ameerikast Saksamaale.



Ferd. Schults,
püstitas uue ilmarekord
purjelennus.



Michael,
kuue aastane Rumeenia
uus kuningas.



Max Schmeling,
Euroopameister poksis
(poolraskekaalus).



Gene Tunney,
raskekaalu poksiil-
mameister.



Rodman Wanamaker,
kuulsate Wanamakeri
kaubamajade asutaja
John Wanamakeri poeg.



John Rockefeller,
Ameerika petroleumi
kuningas.

Tõtt ja nalja.

Tagasiantud.

Wana kindral Zieten oli kord õhtupeole kutsutud, kus ka ilus näitlejanna Karoline Döbberlin wiibis. Wanale kindralile näis lahke näitlejanna meeldivat — kõige suuremaks meelepahaks ühele noorele krahwile, kes ilusale näitlejannale ilmaaegu püüdis läheneda. Et oma meelepaha kuidagi wiisi wäljendada, küsis krahw Zietenilt äkki:

„Kui wana Teie õieti olete, ekstsellents?“

Zieten naeratas ja ütles siis:

„Tõesti, seda ma praegusel hetkel täpselt ei tea, aga seda tean ma, et eesel kahekümneaastaselt palju wanem on inimesest, kes seitsekümmend aastat wana on!“

Tunneb asja.

Härra A.: Tead, armas sõber, minu naine ei pahandanud põrmugi, kui ma alles hommikul koju tulin. Wastuoksa.“

Naaber B.: „Tean juba, armas sõber; kuulsin isegi käteplaksutamist!“

*

Linnapreili: „Teil on suurepärane sort sigul!“

M a a m e e s: „Jah, armuline preili, sead on väga ilusad, aga armuline preili on veel tuhatkorda ilusam!“

Nr. 6 Niguliste tänav Nr. 6

apteegi vastu.

Riiete keemiline puhastuse ja kiirpressimise tööstus

„VESTA“

kõige uuema Ameerika meetodi järele, sellel alal kaua töötanud ja täiesti vilunud meistri juhatusel.

Riiete pressimine selle meetodi järele on riidele väga kasulik. Vaacuum süsteem imeb riidest tolmu ja mustuse. Kestev kuum aur steriliseerib riide, surmab kõik idud ja kõrvaldab kehalõhnad.

Selle meetodi abil pressimine ergutab riide karva, eemaldab läike, annab riidele tagasi original värvi ja puhta, värske ning uue välimuse.

Riie ei saa mitte rebitud ega venitatud, nagu wana, triikrauaga pressimise juures.

Meeste ja naisteriiete: ülikondade, kostüümide, palitute jne. kiirpressimine ja puhastamine igasugu plekkidest. Riiete parandus.

Ülikonna pressimine 15 minuti jooksul.

Ootamiseks eriruum.

Odavad hinnad.

Äratoomine ja kojusaatmine tasuta.

Ka kantud ülikond näeb välja veel hea ja nagu uus, kui ta on alati korralikult puhastatud ja pressitud „VESTA“ juures.

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	2 kuus (4 nr.nr.)	„ 160.—	1/1 aastast	„ . . . Mk. 1000.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 400.—	1 „ (2 nr.nr.)	„ 80.—	1/2 „	„ . . . „ 500.—
1/4 aast. (6 nr.nr.)	Mk. 225.—	Üksiknumber	„ 40.—	1/4 „	„ . . . „ 250.—

Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Wastutaw toimetaja P. Grünfeldt.

Wäljaandja Kirjastus-osalühisus „Arenq“.

Trükitud „Edu“ trükitojas G. Rompaši t. 40, Tallinnas.

Jkka laiemaks lewineb

lugejatering ajakirja „Romaani“ ümber. Möödunud kuue aasta kestel on ta arenenud ja tihenend sedawõrd kõwaks, et seda weel wõimatu on lõhkuda.

Kui ajakiri „Romaan“ nüüd oma **seitsmendat aastakäiku** algab, siis arwab ta oma kohuseks lugejaid südamest tänada selle poolehoidu eest, mis temale möödunud aastate jooksul on awaldatud, ning töötab nende nõudeid algawal aastal weel suurema hoolega täita püüda kui siiamaani

Romaanidest, mis 1928 aasta esimeses „Romaani“ numbris ilmuma hakkawad, nimetame kõige esimestena tuntud Saksa kirjaniku **Luise Westkirchi** romaani „**Kui armastus räägib**“ ja kuulsa Inglise kirjaniku **T. C. Bridges'i** romaani „**Mees Monte-Videost.**“ Mõlemad romaanid on ainsad oma sarnased, algusest lõpuni põnewad ja kütkestawad. Kolmanda jutuna algab samas numbris lühem jutustus „**Kolm kihlwedu.**“ Peale selle hulk lühemaid jutte maailmakirjanduse warasalwest, nende hulgas ka mitu Eesti algupärast juttu.

Peale juttude kawatseme lugejaid 1928 aastal weel tutwustada mitmesuguste kirjeldustega Eesti asunikkuude elust Austraalias, Brasiilias, Põhja-Ameerikas ja Kanadas. Kirjad oleksid warustatud piltidega. Nagu 1927. aastal, tahame ka 1928. aastal „Romaanis“ tuua pilte päewasündmustest ja Eesti kui ka teiste rahwaste kirjanikkudest. Iga number toob nagu seni hindmõistatusi, mille lahendajatele wälja loositakse wäärtuslikke asju ja raamatuid.

Nii omandab lugeja „**Romaanis**“ warasalwe, kust ta enesele wõib waimukosutust ammutada waiksetel tundidel ja oma silmaringi laiendada. Awara ja kauni sisuwaliku poolest on „Romaan“ **ainus** omasugune ajakiri Eestis, mispärast ta ka **kõige loetawam** on.

Tellimisi 1928. aastaks on meile juba suur hulk kätte jõudnud. Kes tellimist weel pole ära saatnud, neid palume seda wiibimata teha, et saatmises wahet ei tuleks

Tellimisi wõib ära anda igasse postkontorisse, kus tellimisehind tuleb ära maksta, ilma et tellijal muud lisakulu oleks.

Lugege „Romaani“! Soowitage „Romaani“ ka oma tuttawatele! Sest „Romaan“ on endiselt **kõige kaunim, kõige huwitawam** ja **kõige wäärtuslikum** jutuajakiri Eestis.

Tellimise hinnad on endised:

$\frac{1}{1}$ a. 750 mk.; $\frac{1}{2}$ a. 400 mk.; $\frac{1}{4}$ a. 225 mk., 2 kuus 160 mk., 1 kuu 80 mk., ja üksiknumber 40 mk.

Talituseaadress: Tallinn, Müüriwahe 16. Telefon 12-53.

Kirjade aadress: „Romaani“ talitus, Tallinn.

„Romaani“ talitus.

Sakalamaal ja ümbruskonnas on „Viljandi Uudised“

kõige loetavamaks ajaleheks. — Poliitiliselt erapooletu seisukoht võimaldab lehele võtsumatut tött teemida. Sisu mitmekesiduse tõttu on „Viljandi uudised“ huvitavam teistest kõigist. „**Viljandi uudised**“ ilmub kaks korda nädalas, mitte alla 6 lehekülje number, **Olles ühtlasi kõige odav. leheks Eestis.** Rohke kaastööliste- ja kirjasaatjatevõrk võimaldab jälgida kõiki päevasündmusi ja igapäevast elu kõigi ta üksikasjadega. **Päevauudised** — sise- ja väljamaalt, pakuvad huvitavat sündmustekroonikat. **Viimased teated** jälgivad sündmusi kuni lehe ilmumise silmapilguni. Sakalamaa ja ümbruskonna, Viljandi ning naberlinnade elu jookseb kinolindina „Viljandi Uudiste“ lugeja silmade eest mööda. Aasta jooksul leiavad avaldamist kõiksugused **põnevad romaanid, jutustused ning vested**, trehvat pilge ja lõbus nali. **Karikatuurid**, naljapildid j.n.e. **Kuulutustel linnas ja maal hiigla mõju — sest igaüks loeb ainult — „Viljandi Uudiseid.“**

Tellimistehind: 1 kuu 35 m, 3 kuud 100 m, 6 kuud 200 m, 12 kuud 350 m.

Suur üllatus

„Viljandi Uudiste“

1928 a. tellijatele-lugejatele.

Kõigi „Viljandi Uudiste“ 1928 a. tellijate-lugejate vahel, kes lehe terve aasta pääle tellinud (tellimise-raha võib ka veerand või poole aasta osades maksta) loositakse välja **150.000 marga väärtuses mitmesuguseid väärtasju ja kirjandust**, nagu kulduur, õmblusmasin, hõbedast portsigaar, ülikonnariided meeste- ja naisterahvastele, kirjandusekomplektid j.n.e.

Loosimisest võtavad osa kõik 1/4 ja 1/2 aasta tellijad, kui nad kohustavad endid lehte aasta lõpuni tellima.

Auhindadeloosimist toimetab komisjon, mille töödest osa võtma palutakse ka **politsei esitaja.**

Auhinnad muretsetakse loodetava puhtakasu arvel. Järjekult pole leht mitte puhtäriline ettevõtte, sest ülejääk lehekuludest läheb auhindadenäol lugejatele tagasi.

Käsitöö pildiajakiri koolile ja kodule.

„Töö-õppus“

käesoleval ajal Eestis ainuke sellel alal, ilmub (Virumaa koolinõuniku J. Karelli toimetusel ja väljaandei ning Eesti Õpetajate Liidu heakskiitmisel) omas III aastakäigus, 1928 a. **kuukirjana** (s. o. 12 korda aastas seniste 4. ja 6. numbri asemel).

„**Töö-õppus**“ tahab ka edespidi jätkata enamasti lühemate artiklite avaldamist mitmesuguste käsitööde alal kooli ja kodu jaoks, kuid nende kõrval on kavatsus lähemal ajal ka suuremate teoste ilmutamisele asuda eeskätt hõõvliপিংgi tööde õpetamise üle.

Senini ilmunud artikleist oleks tähtsamad: Koorimata puu- ehk kepptööd. Paperi voltimine. Traadist „pätklad“ peamurdmiseks. Savivoolimine algastmel. „Klaver“ igale lauluõpilasele! Oma valmistatud jõulupuuehted. Õpilaste puutööde ilustamise viisid. Paberi punumine. Tütarlaste käsitöö õppekavu Saksamaal Vineeri tarvitamine kooli käsitöös. Nööritööd: sõlmimine. Käsitöö ja joonistamise ühendamisest koolis. Pussnoa tööd ja võtted. Aiatööd algkoolis. Mänge seipsemiseks ja mängimiseks K. Hintzeri „Pappitööde metoodika“ arvustus. Punumistööd õlgedest. Tööd luust ja savest.

Liikuv mall-vinkel. Keedukasti kodune valmistamine. Uutmoodi panipaik harjadele. Kokkupandav väikepesu kuivataja. Puusandaalide valmistamine. Elektriga kärbsepuumis. Uutseltsi klassitahvliপিংhis. Dünaamiline printsiip paberi lõiketöodes. Kombineeritud klassitahvli nurk-, mall-, mõõt- ja joonlaud. Veidi rakendusgeomeetriat. Haspel. Nöörkaal. Puust „mõistatusi“. Hektograafi valmistamine ja tarvitamine. Nõu-nurk. Kasulikke pisiasju jne.

„**Töö-õppuse**“ tellimise hind on 350 mrk. aastas (300 mrk. neile, kes ühes ea E. O. L. kuukirja „Kasvatust“ tellivad), 175 marka 1/2 aastas ja 100 marka veerard aasta eest; üksik number 35 marka.

„**Töö-õppuse**“ senini ilmunud aastakäike on veel saada: 1926 a. — 125 m. ja 1927 a. — 200 marga eest. (Hinnata kaasanne: käsitöö kursuste pildistatud aruanne.)

Proovinumber (talitusest) 25 mrk. (ka postmarkide vastu).

Toimetuse ja talituse **adress:** Rakvere, Vaksali tän. 30, krt. 1, kõnetr. 2-40 (sealsamas võetakse vastu ka „Kasvatuse“ tellimisi 500 marka aastas).